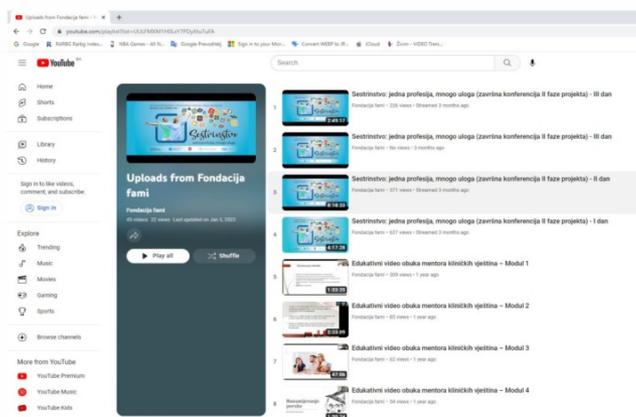
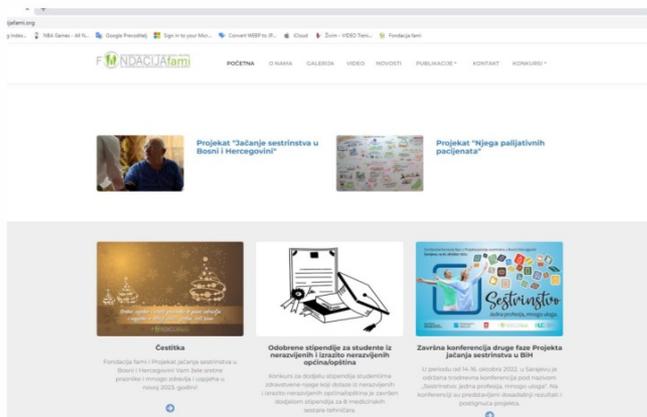
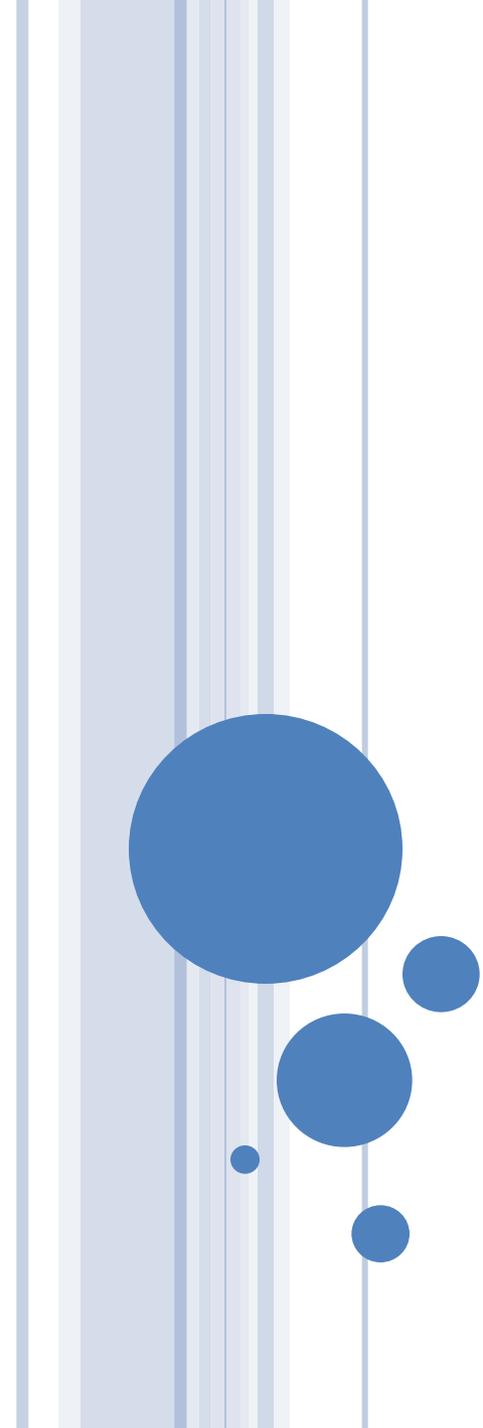

Učešće na konferenciji je dijelom podržao Projekat jačanja sestrinstva u Bosni i Hercegovini sredstvima Vlade Švicarske.

Više o projektu možete saznati na:

STRATEŠKO UPRAVLJANJE USTANOVAMA ZA SMJEŠTAJ I NJEGU STARIJIH OSOBA

Autor: doc.dr.sc. Amela Hajdarović

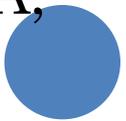

PREDMET I PROBLEM ISTRAŽIVANJA

- U cijelom svijetu demografske statistike bilježe porast starijeg stanovništva dobi iznad 65 godina.
- U BiH prisutan je depresivni natalitet, povećana stopa morbiditeta i mortaliteta u produktivnoj dobi, migracije mladog stanovništva, destimulacija u zapošljavanju i benefitima za žene koje rađaju.
- Predviđa se rast broja ljudi starijih od 65 godina sa procijenjenih 524 miliona u 2010. na skoro 1,5 milijardi 2050, sa najvećim dijelom povećanja u zemljama u razvoju.
- Generalno stanovništvo Federacije Bosne i Hercegovine spada u kategoriju vrlo starog stanovništva sa procentom od 10,92% osoba starih 65 i više godina.

- Na području Federacije Bosne i Hercegovine, prema popisu stanovništva iz 2013. godine, živi oko 12,9% populacije je u dobnoj skupini od 65 godina i više.
 - Najveći udio populacije starije od 65 godina je u Kantonu 10 (17,7%), a najmanji u Unsko-sanskom kantonu 10,7%.
 - Broj osoba starijih od 80 godina je također u porastu. Očekivani porast udjela osamdesetogodišnjaka je iz 14 % u 2013. na 19 % u 2050. godini (UNDESA, 2013).
 - Udio žena je veći u populaciji starijih. Poređenje podataka u periodu od 2010 do 2015 godine pokazuje da žene u prosjeku za 4.4 godine žive duže od muškaraca (UNDESA, 2015).
-

PRAVA STARIJIH OSOBA

- Definisana su brojnim deklaracijama i poveljama, zakonskim i podzakonskim aktima.
- U našoj zemlji kao i u drugim tranzicionim društvima prava starijih osoba nisu na zavidnom nivou.
- Mala novčana primanja- penzije
- Socijalna isključenost, porodično zanemarivanje i nasilje nad starim osobama
- Loša zdravstvena zaštita
- Društvena nebriga
- Liste čekanja za institucionalni smještaj i njegu
- Visoke cijene smještaja i njege u privatnim ustanovama

ORGANIZIRANA BRIGA ZA STARE OSOBE

- Lokalna zajednica – izgradnja centara za zdravo starenje
 - Gerontološki centri
- Institucije za smještaj i njegu starijih osoba
 - Hraniteljske porodice

- U Federaciji Bosne i Hercegovine u 2015. godini bile su 42 ustanove socijalne zaštite za starije osobe dok ne postoji nijedna ustanova za smještaj psihijatrijskih bolesnika i samo dva hospicija za palijativnu njegu starijih osoba.
- Ukupan broj starijih osoba korisnika ustanova socijalne zaštite za odrasle starije osobe u 2015.g. iznosio je 3.089.
- Najčešći razlog smještanja starijih osoba u ustanove socijalne zaštite su duševne smetnje (24,1% korisnika), zatim teže hronične bolesti (19,1%), tjelesni invaliditet (11,2%), nesređene stambene prilike (1,7%) i poremećeni odnosi u obitelji (1%). Za oko 40% korisnika kao razlog smještaja je navedena samo starost.
- Cijena smještaja u ustanovama socijalne zaštite za nepokretne starije osobe se kreće od 627 do 1.200 KM, dok je za pokretne osobe od 407 do 900 KM

INSTITUCIJE ZA SMJEŠTAJ I NJEGU STARIJIH OSOBA - PROBLEM

- Organizacija – privatno i javno vlasništvo
- Nepoštivanje zakonskih propisa i kriterija vezano za izgradnju i arhitektonsku prilagodbu domova za starije osobe
- Nedostatak standarda za njegu
- Nepostojanje Strategija za upravljanje ljudskim resursima
- Nepostojanje kriterija za izbor vodstva organizacije
- Nedostatak kontrolnih mehanizama
- Visoke cijene smještaja
- Nedostatak strategija za upravljanje rizicima

STRATEŠKO UPRAVLJANJE

- Organizacijska kultura orijentirana na zadovoljstvo klijenta
- Menadžer orijentiran na razvoj organizacije – razvijene vještine emocionalne inteligencije, poslovnog ponašanja i kulture, upravljanja procesima rada u skladu sa zakonskim i podzakonskim regulativama i standardima
- Upravljanje ljudskim resursima (edukacije i obuke, razvoj motivacionih tehnika, upravljanje stresom i sl.).
- Razvoj organizacijske dinamike i osavremenjivanje rada- standardi za njegu, okupaciona terapija
- Iskazivanje posebnih želja i udovoljavanje u cilju zadovoljstva klijenata
- Intersektorska saradnja

The background is a vibrant green gradient. In the top-left corner, there are several bright green, pointed leaves hanging down, some in sharp focus and others blurred. The rest of the background is a soft, out-of-focus green.

**Glavna i
pomoćne
hipoteze rada**

- Interni i eksterni faktori okruženja ustanova privatnog i javnog sektora za smještaj i njegu starijih osoba dominatno opredjeljuju njihov rad, te utiču na ostvarenje poslovnih performansi i zadovoljstvo klijenata/krajnjih korisnika

POMOČNE HIPOTEZE

- Postoji statistička povezanost između standarda i kriterija za funkcionisanje javnih i privatnih ustanova za smještaj i njegu starijih osoba i procesa strateškog upravljanja
- Proces donošenja poslovnih odluka dimenzioniran je sociodemografskim i psihografskim karakteristikama menadžera
- Standardi i normativi ljudskih potencijala ne zadovoljavaju potrebe klijenata u ustanovama za smještaj i njegu starijih osoba
- Educiranost osoblja, poštivanje profesionalnog etičkog kodeksa i motiviranost osoblja direktno je u korelaciji sa zadovoljstvom klijenata
- Stilovi vodstva menadžera se znatno razlikuju u privatnim i javnim ustanovama za smještaj i njegu starijih osoba
- Privatne ustanove imaju veću prednost po pitanju selekcije u odabiru klijenata u odnosu na javne, posebno nepokretnih i umirućih bolesnika.
- Sigurnost klijenata je ključni faktor izgradnje konkurentskih prednosti menadžerima privatnih i javnih ustanova za smještaj i njegu starijih osoba.

The background features a light green gradient at the top, transitioning to white. The bottom half is decorated with various green leaves and stems, some with water droplets. A blue oval is positioned in the lower right quadrant, containing the title text.

Ciljevi istraživanja

- Izvršiti situacionu analizu o stanju i položaju starijih osoba u društvenom sistemu- demografska struktura, socijalna uključenost, zdravstveno stanje, kvalitet života i sl.
- Ispitati način organizovanja i strateškog upravljanja ustanovama za smještaj i njegu starijih osoba na području BiH
- Ispitati način sprovođenja operativnih zadataka i funkcija u ustanovama za smještaj i njegu starijih osoba
- Ispitati aktuelne motivacione tehnike kod menadžera ustanova
- Utvrditi korelacionu vezu u procesu strateškog upravljanja između privatnih i javnih ustanova za smještaj i njegu starijih osoba
- Ispitati način implementacije kvaliteta i sigurnosti usluga u procesu strateškog upravljanja i odlučivanja-

MATERIJAL I METODE ISTRAŽIVANJA

Ispitanici

- Istraživanje je provedeno među generalim menadžerima ustanova za smještaj i njegu starijih osoba na području FBiH.
- U istraživanju je učestvovalo 15 ispitanika i to 9 ili 60% iz javnih, te 6 ili 40% iz privatnih ustanova.
- ***Menadžeri koji su participirali u istraživanju su bili iz slijedećih javnih ustanova:***
 - Centar za stara i iznemogla lica-osobe Mostar,
 - Dom za stara lica Domanovići – Čapljina,
 - Dom za stara i iznemogla lica "Goražde",
 - JU „Dom penzionera“ Tuzla,
 - JU Dom za stara i iznemogla lica Jablanica,
 - KJU "Gerontološki centar" Sarajevo,
 - Ustanova iz djelokruga socijalne zaštite – Ljubuški.

- *Ustanove u privatnom vlasništvu koje su obuhvaćene ovim istraživanjem su:*
- Dom za stare "Linija života" Bugojno,
- Dom za stare i nemoćne osobe „Miran san“ Mostar,
- PU Socijalne zaštite za odrasle i stare osobe, Starački dom "Zlatna jesen" Sanski Most,
- Starački dom „Vesna Mićanović“ d.o.o. Brčko,
- UZS Dom za starija lica „Zdrava sredina“ Kneževo i Villa Adriana Bihać
- Istraživanje je provedeno u periodu od 01.10.2019. - 01.12..2019.g.

The image features a light green gradient background. In the lower-left and bottom-right corners, there are decorative illustrations of green leaves and stems. A blue oval is positioned in the lower-right area, containing the word 'Metode' in white text.

Metode

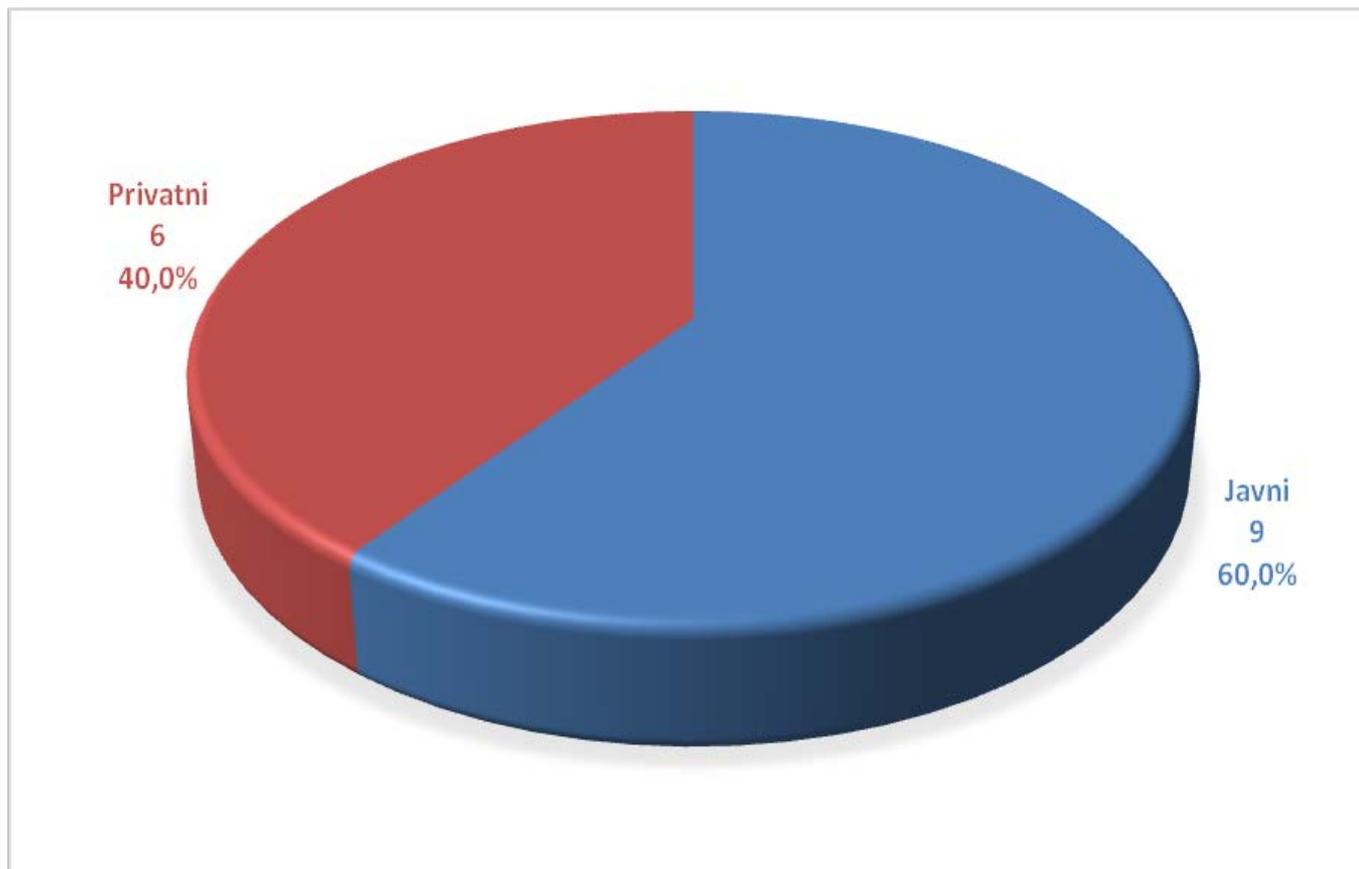
- Istraživanje je bilo eksplorativno (prikupljanje sekundarnih podataka i direktni uvid), deskriptivno i analitičko.
- Korišten je i originalni autorski anketni upitnik- intervju kreiran na osnovu pregleda naučne i stručne literature.
- Ispitanici su prethodno detaljno upoznati sa svrhom provođenja istraživanja, te je zahtjevano od njih da daju adekvatne i realne odgovore.
- Svi ispitanici su prethodno dali pisani informirani pristanak na učešće u istraživanju, te su svojim potpisom garantirali tačnost iskazanih podataka.

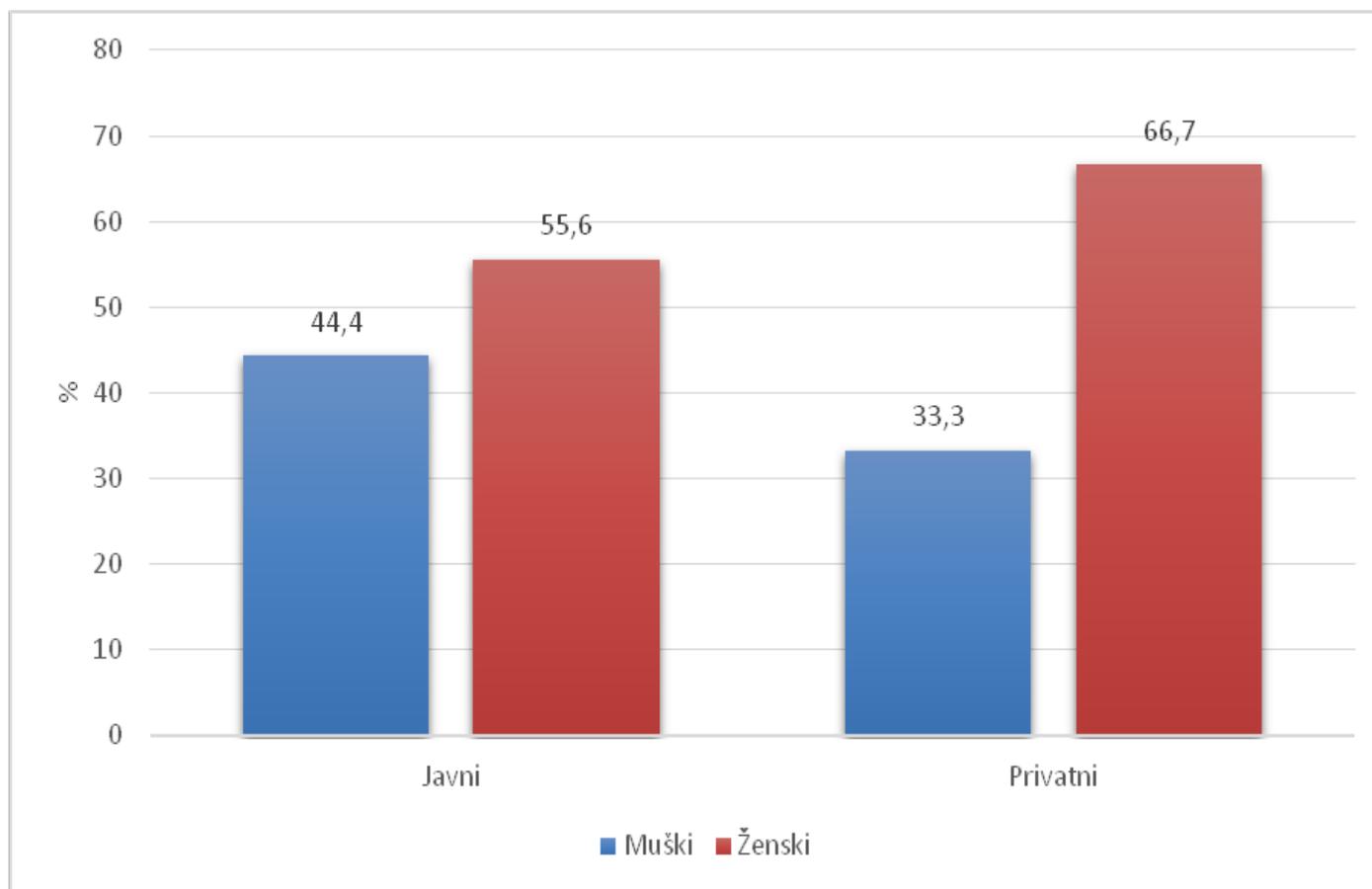

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

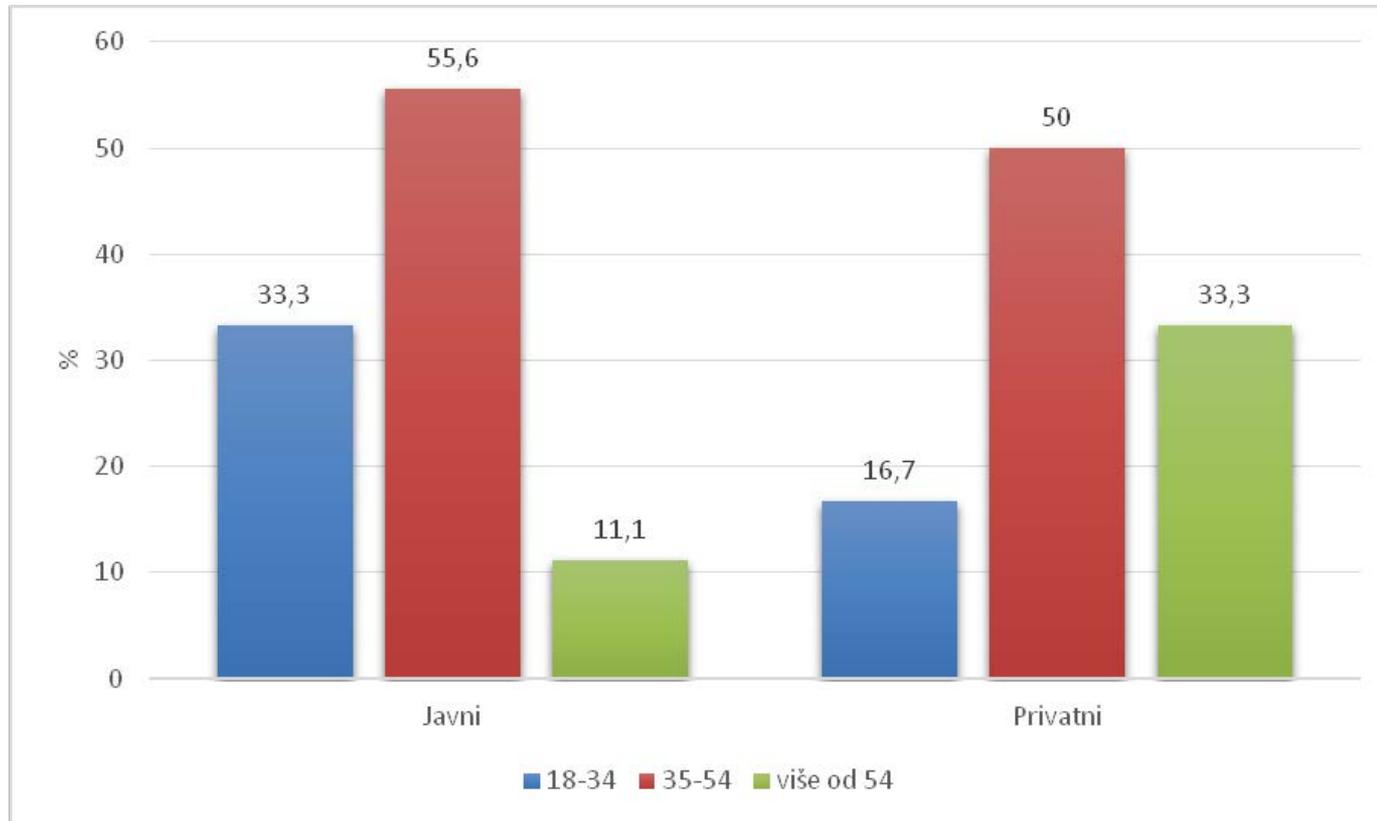
GRAFIKON 1. OSNOVNI SKUP ISPITANIKA

GRAFIKON 2. SPOLNA STRUKTURA ISPITANIKA

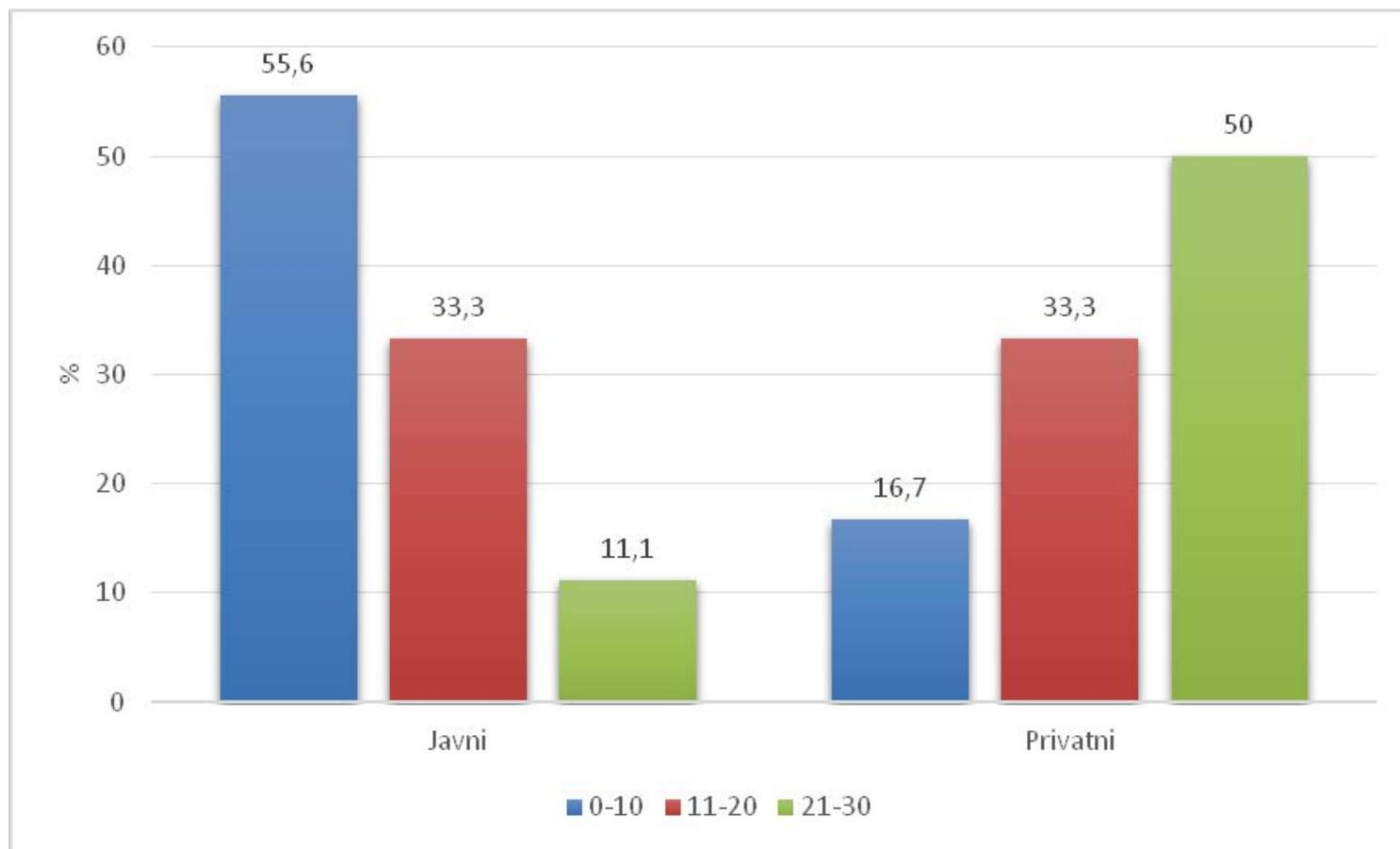
GRAFIKON 3. STAROSNA STRUKTURA ISPITANIKA

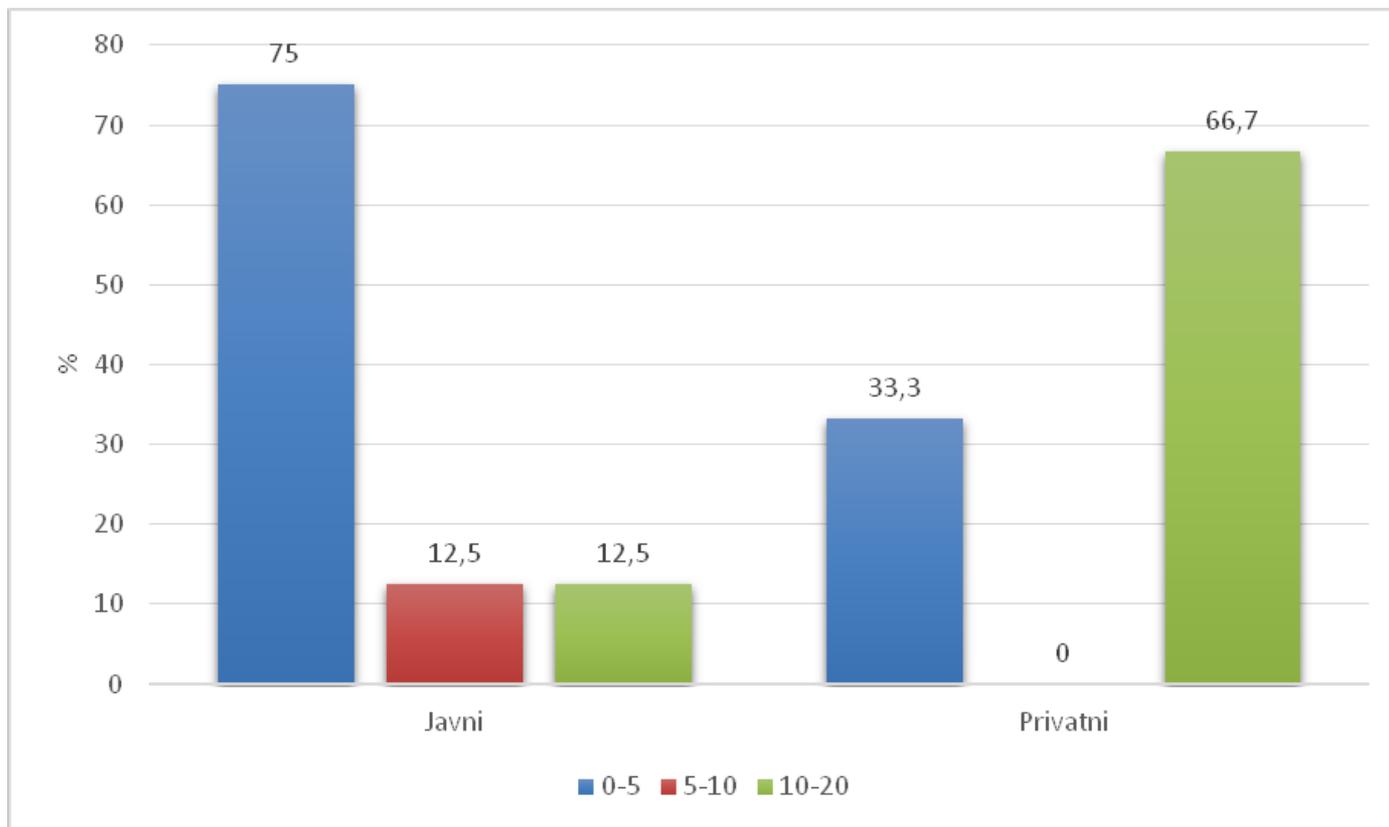
Većina ispitanika u obje skupine su u dobi od 35-54 godina, te iako postoji veća zastupljenost mlađih ispitanika (18-34 godina) među ispitanicima iz javnih ustanova, kao i starijih (više od 54 godina)

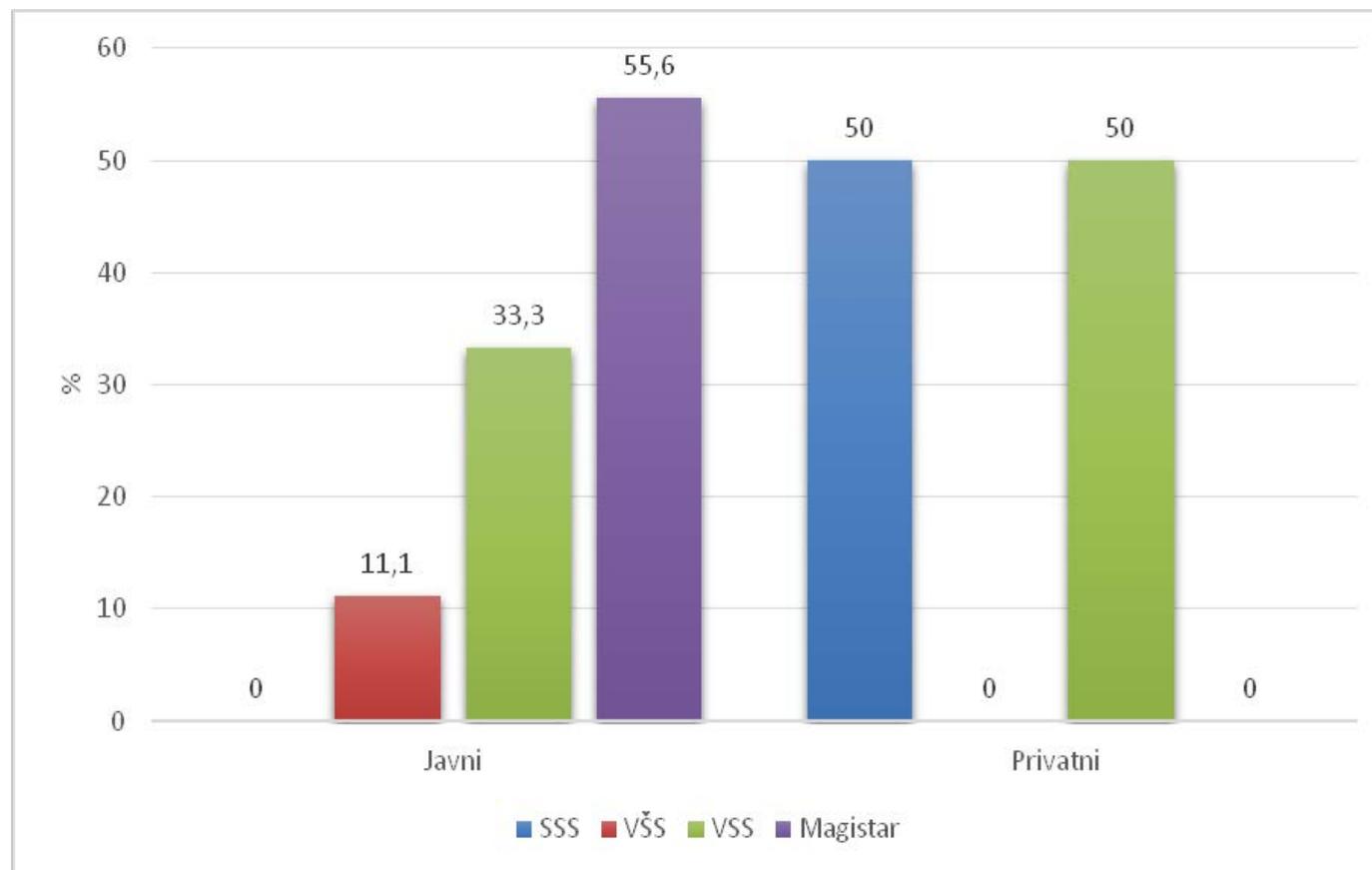
GRAFIKON 4. GODINE RADNOG STAŽA ISPITANIKA

GRAFIKON 5. GODINE RADNOG STAŽA NA MJESTU MENADŽERA USTANOVE

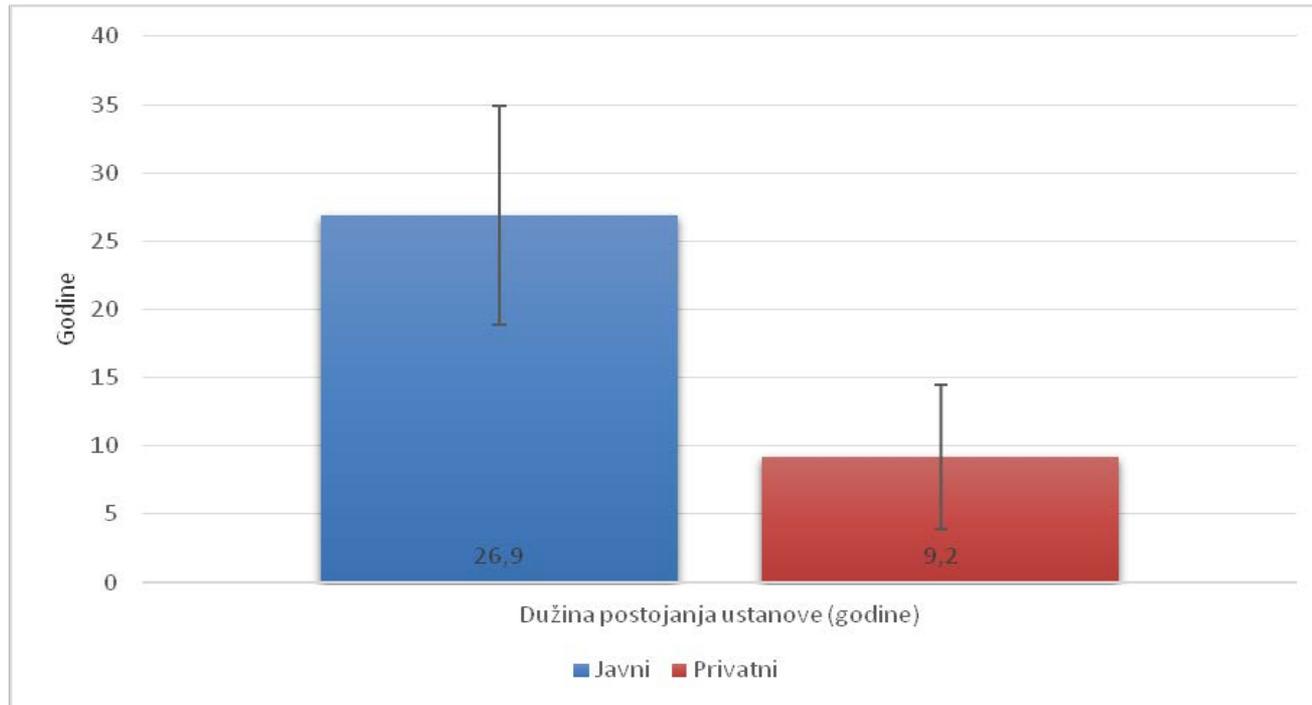

GRAFIKON 6. STRUČNA SPREMA ISPITANIKA

Dva ispitanika imaju završen Fakultet političkih nauka, 1 Ekonomski, 1 Filozofski fakultet Mostar – odsjek socijalni rad, Gimanzija, Pravni fakultet, Filozofski fakultet Sarajevo odsjek za filozofiju, i Filozofski fakultet Tuzla. Tri ispitanika nisu dala odgovor.

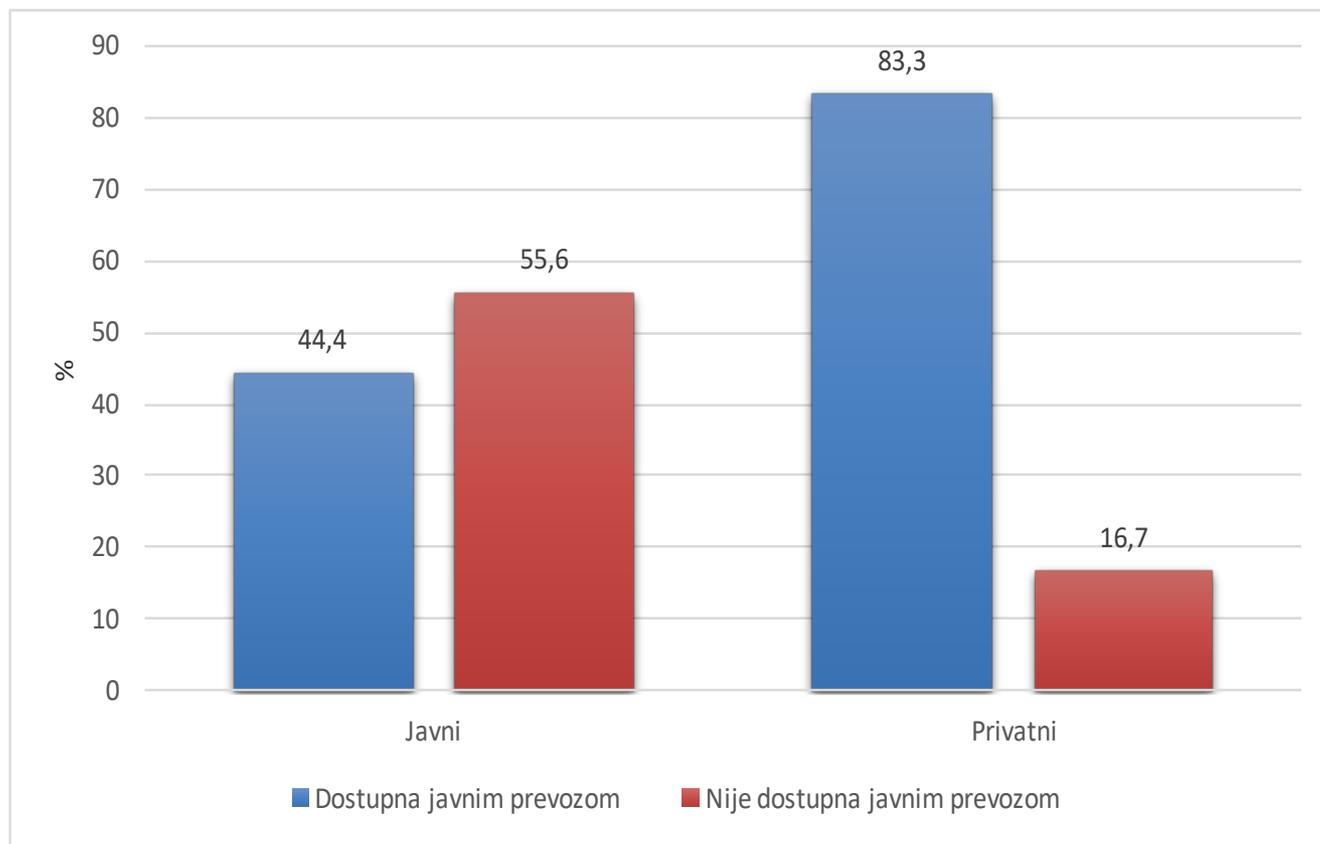
GRAFIKON 7. DUŽINA POSTOJANJA USTANOVE

Analiza dužine postojanja ustanove se statistički signifikatno razlikuje što je i očekivano s obzirom da su ustanove u javnom vlasništvu postojale i u prethodnom sistemu ($26,9 \pm 8$), dok su privatne ustanove se počele otvarati tek u skorije vrijeme ($9,2 \pm 5,3$).

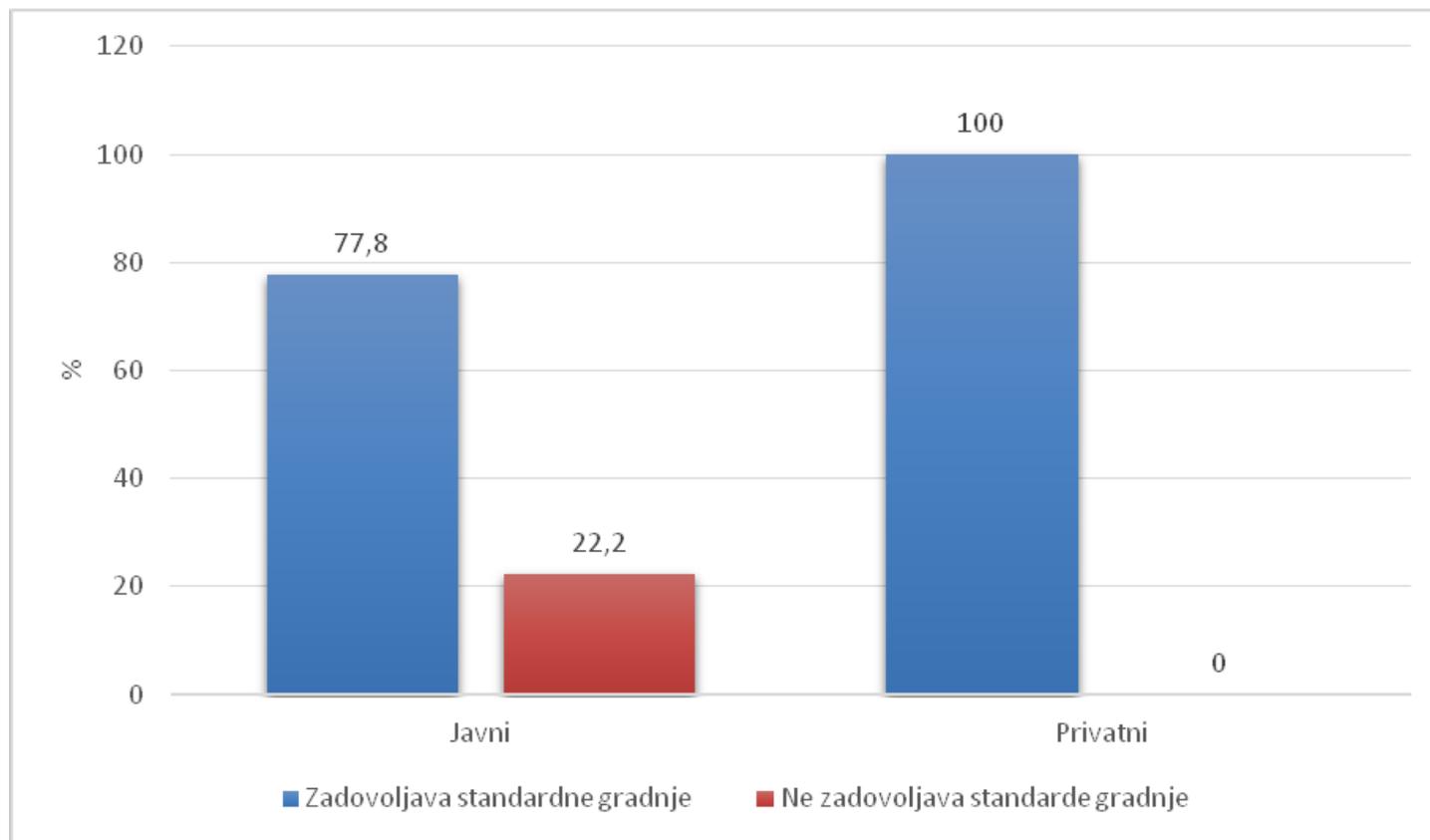
GRAFIKON 8. DOSTUPNOST USTANOVE JAVNOM PREVOZU

Istraživanjem je utvrđeno da su privatne ustanove dostupne javnim prevozom (83,3%) u odnosu na javne (44,4%) ali bez statistički značajne razlike.

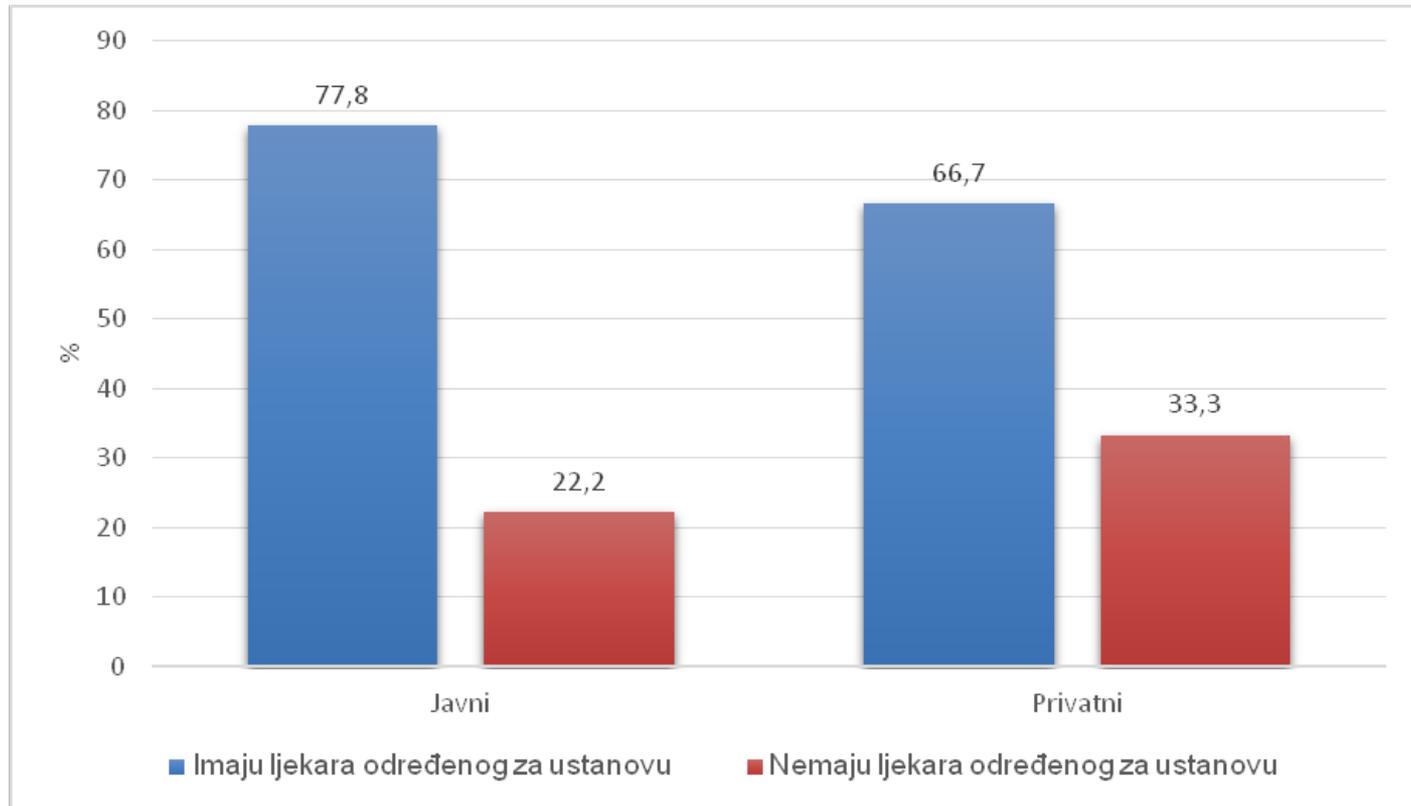
GRAFIKON 10. MIŠLJENJE O ISPUNJENOSTI USLOVA I STANDARD GRADNJE USTANOVE

Iako bez statistički signifikane razlike sve ustanove privatnog sektora (100%) zadovoljavaju standarde gradnje i uslova za starije osobe, te većina (77,8%) ustanova javnog sektora.

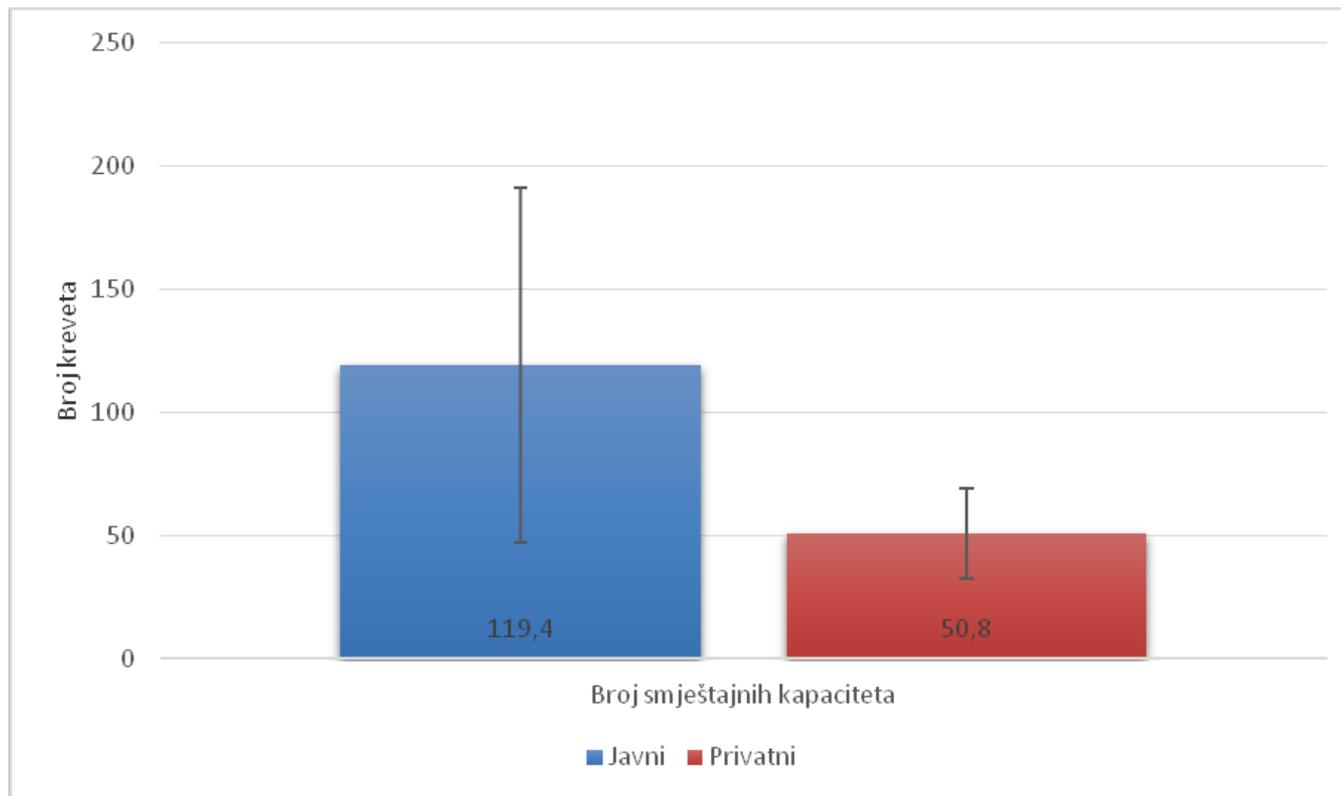
GRAFIKON 11. PRISUSTVO ODREĐENOG LJEKARA ZA USTANOVU

Nešto veći procenat (77,8%) ustanova javnog sektora imaju ljekara određenog za ustanovu u odnosu na ustanove privatnog sektora (66,7%) ali bez signifikatne razlike ($p>0,05$).

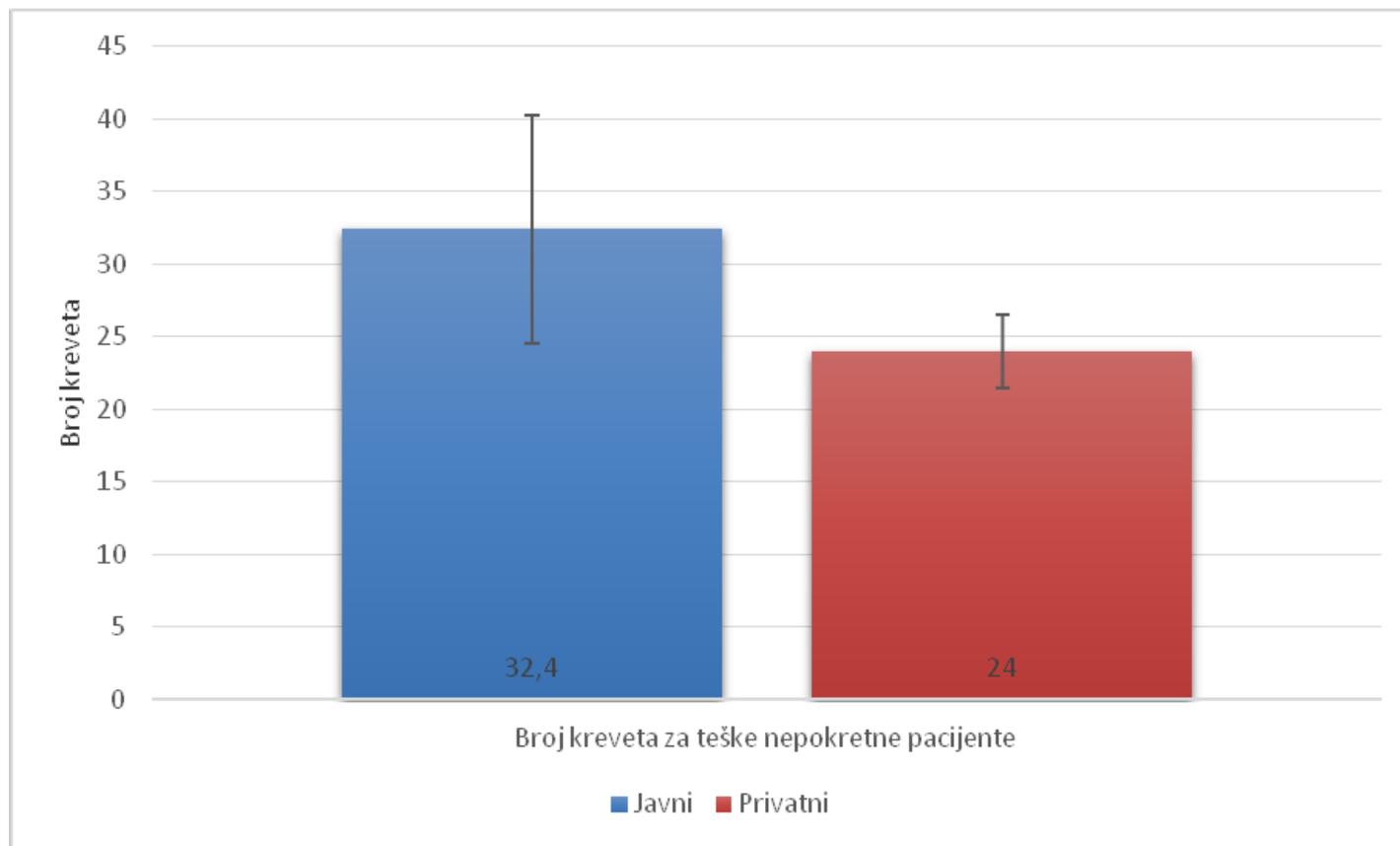
GRAFIKON 12. SMJEŠTAJNI KAPACITETI U USTANOVI

Analiza smještajnih kapaciteta pokazuje da ustanove iz javnog sektora imaju statistički signifikano više (119,4±72 kreveta) kapaciteta u odnosu na privatne ustanove (50,8±18,5).

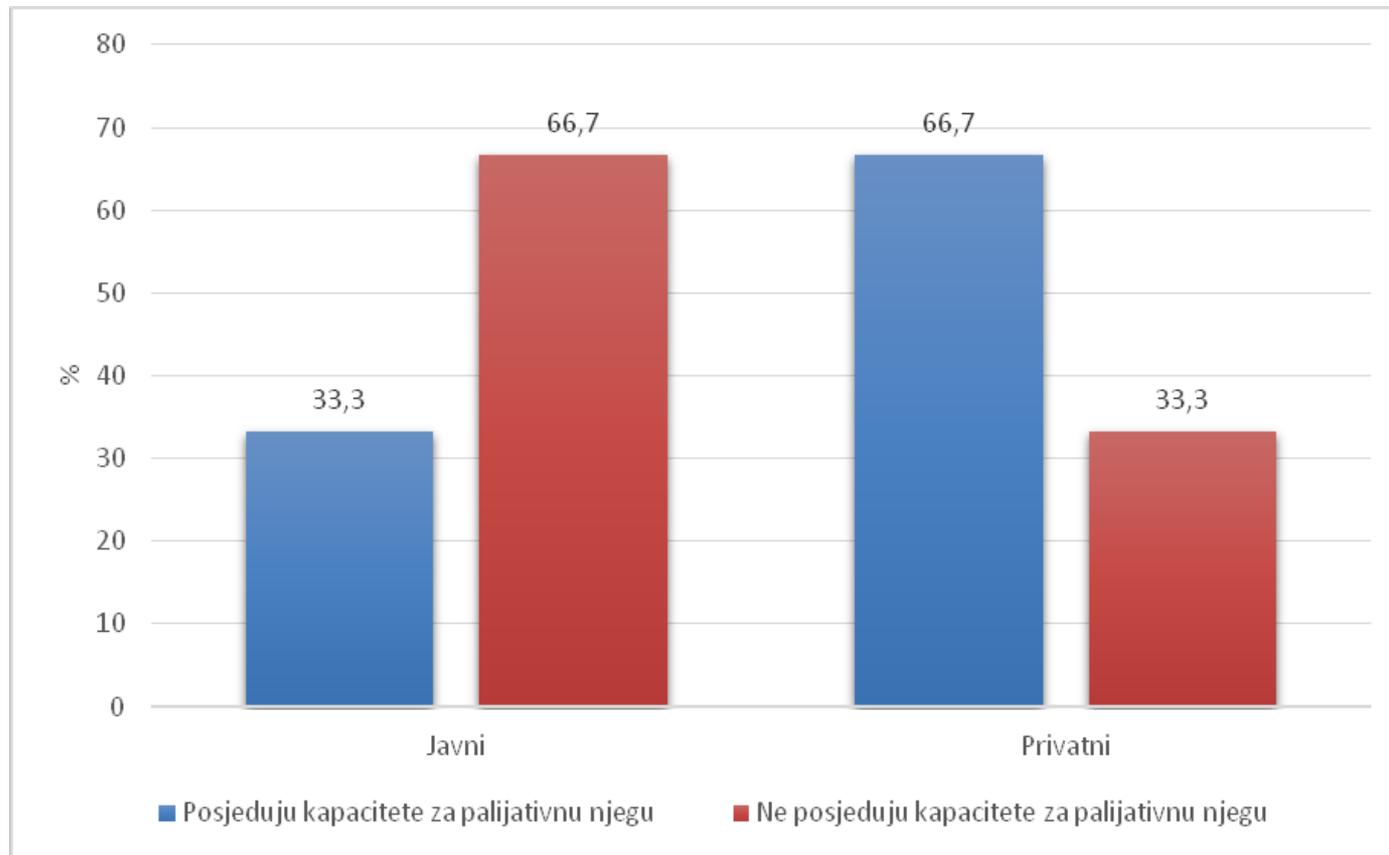
GRAFIKON 13. SMJEŠTAJNI KAPACITETI ZA NEPOKRETNE OSOBE

Analiza broja kreveta za teške nepokretne pacijente pokazuje da iako ustanove javnog sektora imaju više kapaciteta ($32,4 \pm 7,9$ kreveta) za ovu vrstu pacijenata u odnosu na ustanove privatnog sektora ($24 \pm 2,5$ kreveta) ova razlika nije i statistički signifikantna ($p > 0,05$).

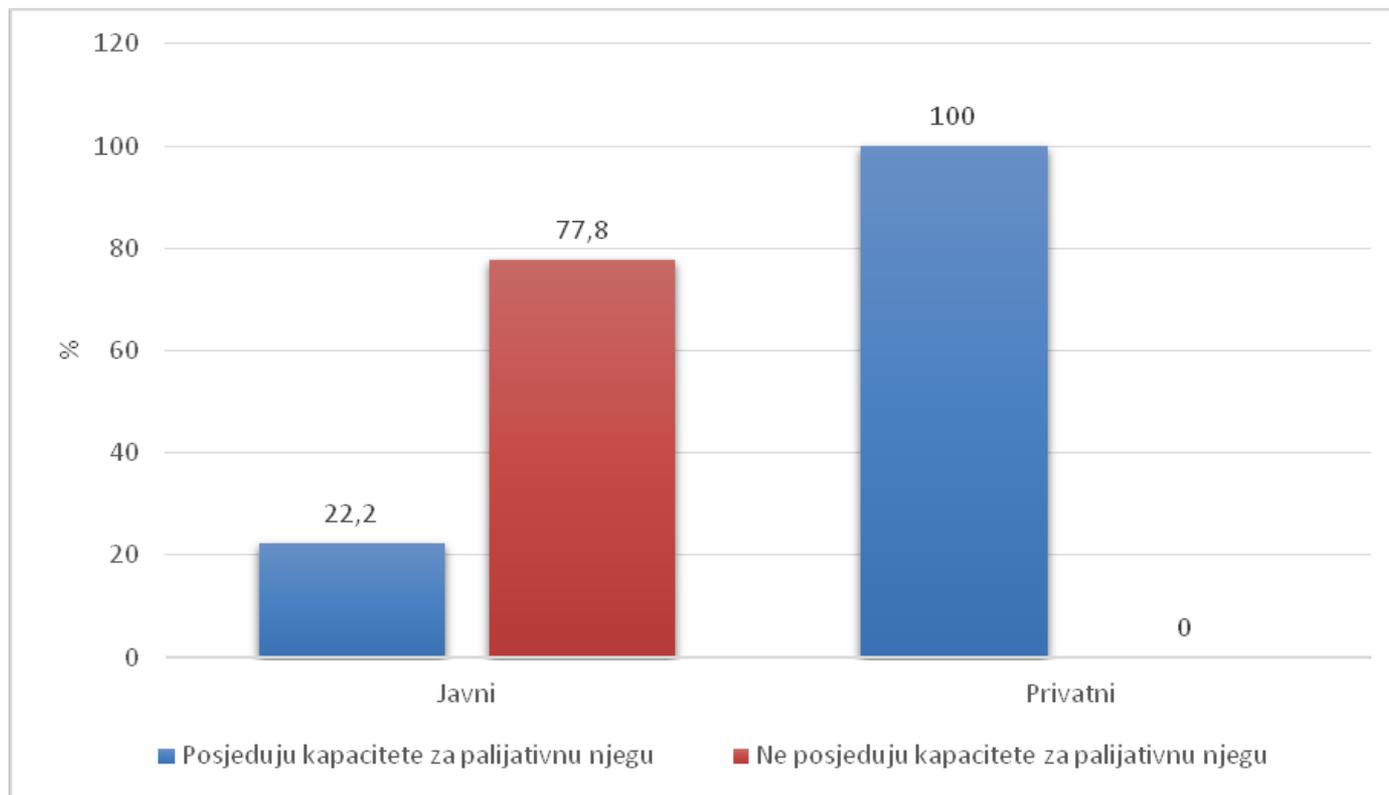
GRAFIKON 14. SMJEŠTAJNI KAPACITETI ZA UMIRUĆE-PALIJATIVNA I TERMINALNA NJEGA

Primjerno je da ustanove u javnom vlasništvu češće posjeduju kapacitete za palijativnu njegu iako bez statistički signifikantne razlike ($p > 0,05$).

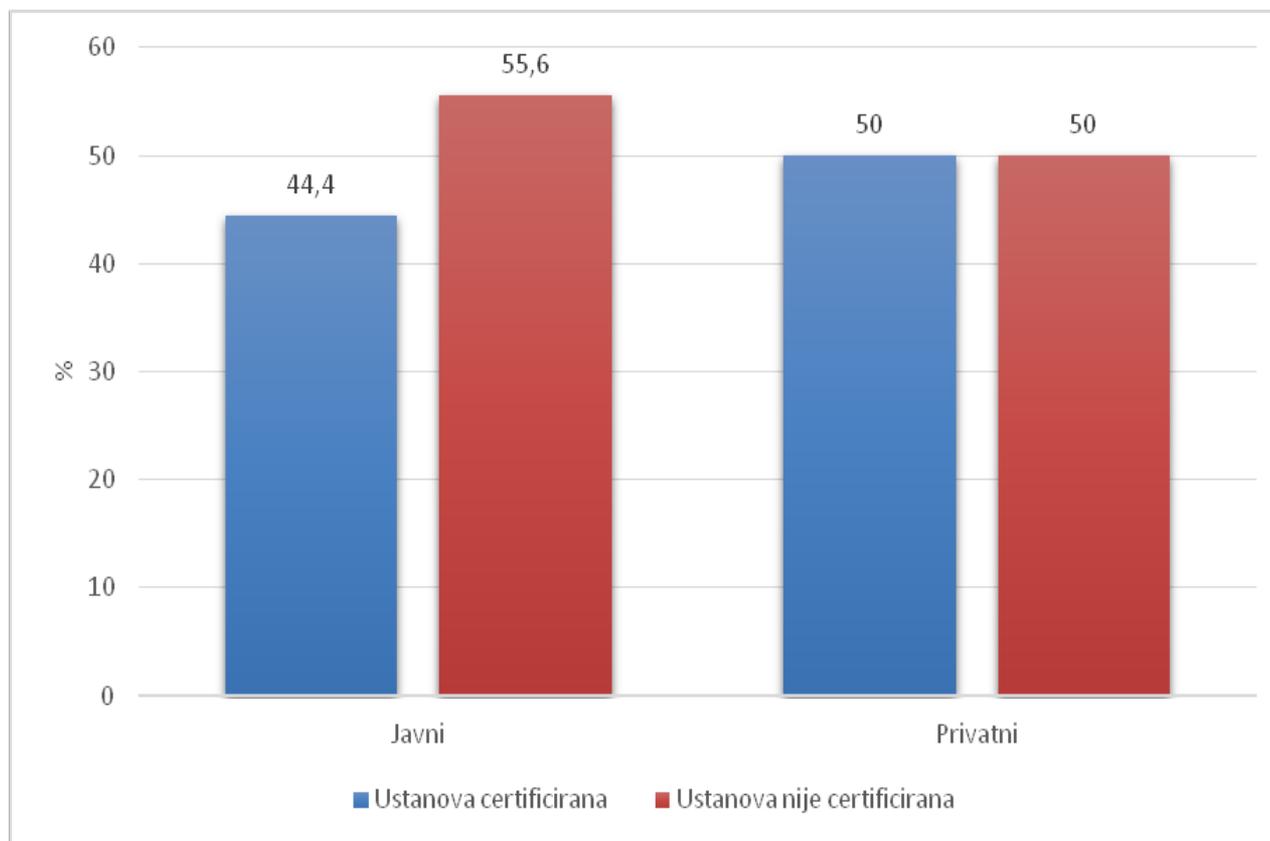
GRAFIKON 15. POSTOJANJE POSLOVNOG ETIČKOG KODEKSA U USTANOVI

Statistički signifikantno manji broj ustanova iz javnog sektora imaju usvojen etički kodeks (22,2%) u odnosu na ustanove privatnog sektora, koje sve imaju usvojen etički kodeks ($p < 0,05$)

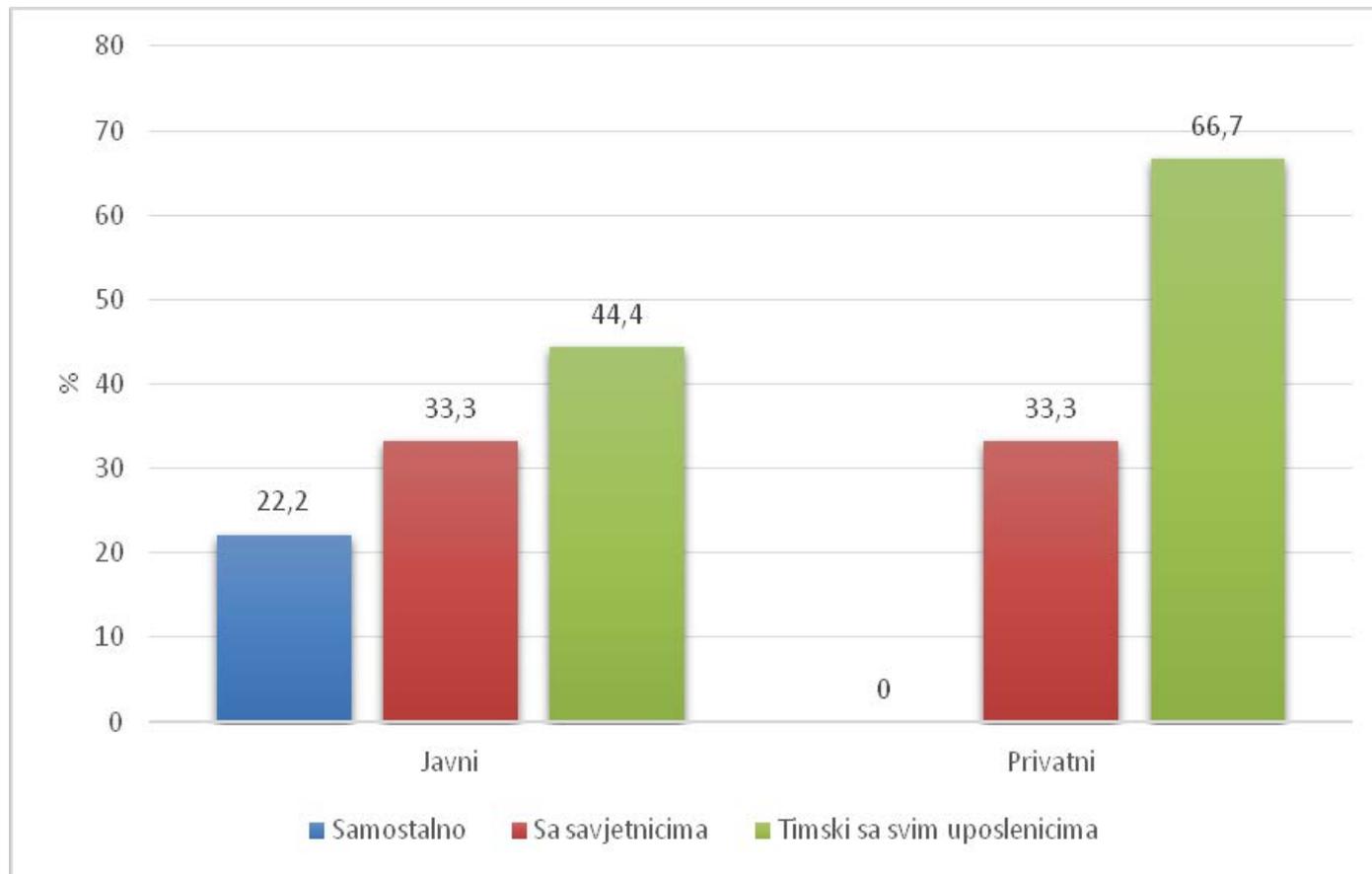
GRAFIKON 16. PODACI O CERTIFIKACIJI USTANOVE

Tačno polovina ustanova iz privatnog sektora je certificirana, te 44,4% ustanova iz javnog sektora bez statistički signifikantne razlike.

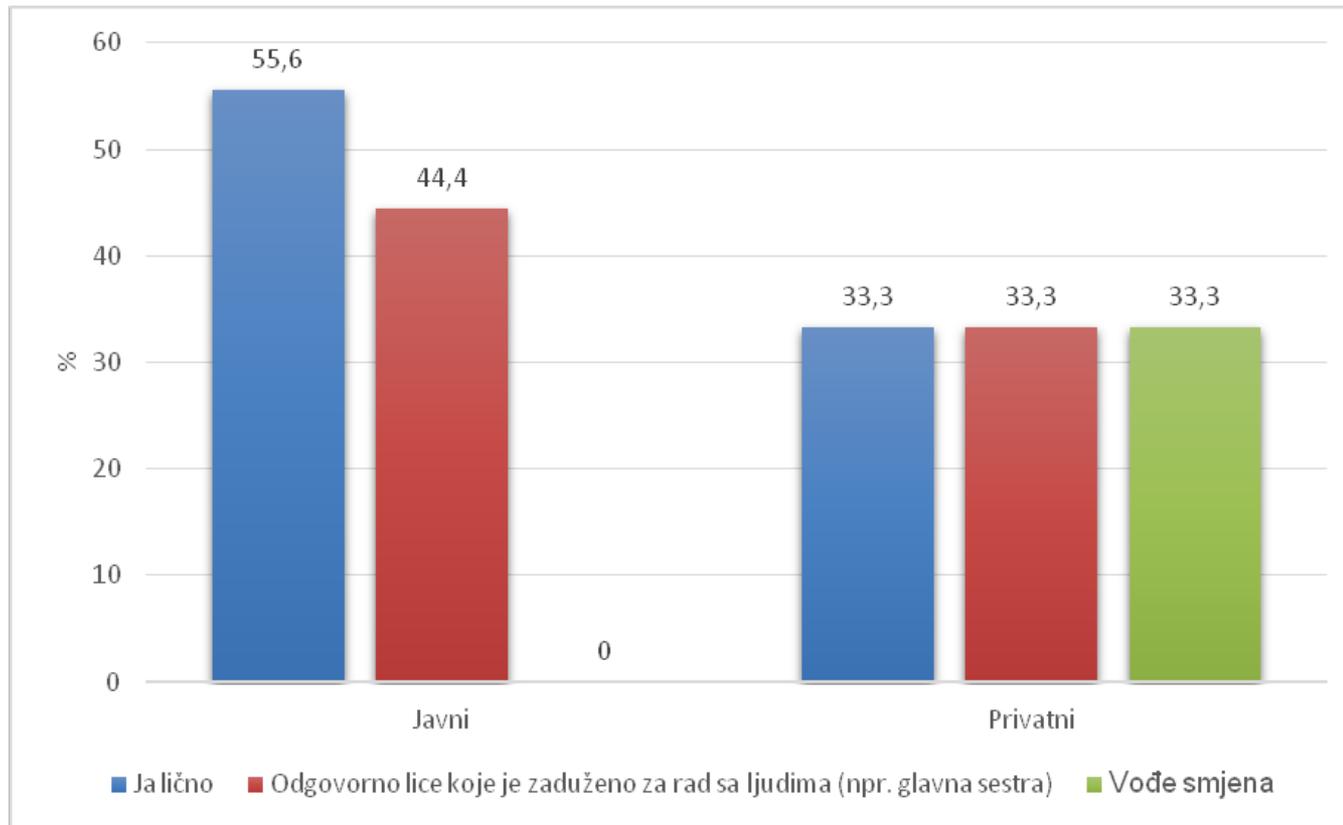
GRAFIKON 17. NAČIN PLANIRANJA I DONOŠENJA ODLUKA O RADU

Većina menadžera donosi odluke timski (53,3%), te da u javnim ustanovama je više zastupljen autokratski stil donošenja odluka (22,2% samostalno) u odnosu na privatne ustanove (0% samostalno).

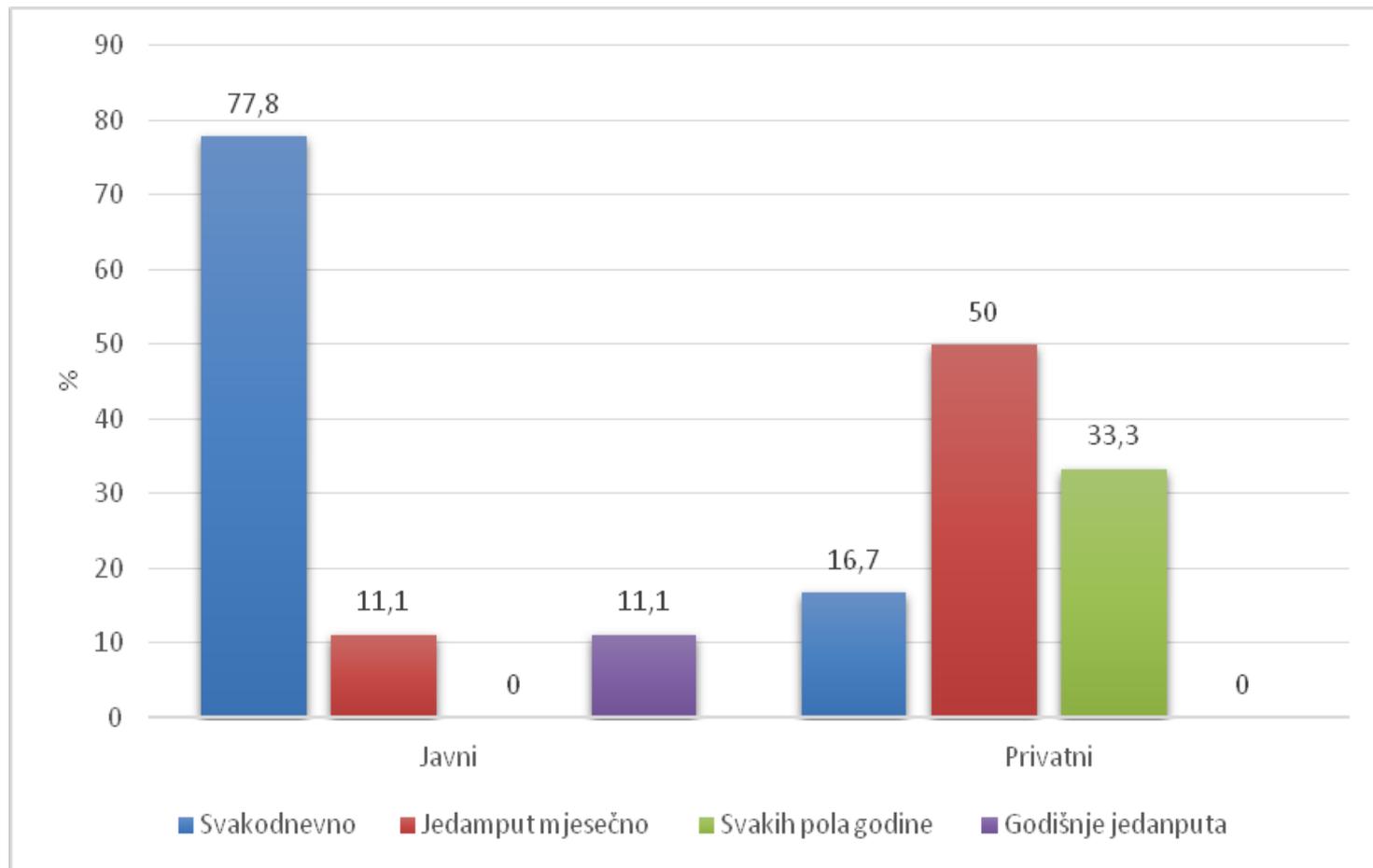
GRAFIKON 18. INFORMACIJA O NAČINU SPROVOĐENJA KONTROLE U USTANOVI

Kontrolu procesa rada u javnim češće vrše direktno rukovodioci dok u privatnim ipak delegiraju češće odgovornim licima za rad sa ljudima i vođama smjena.

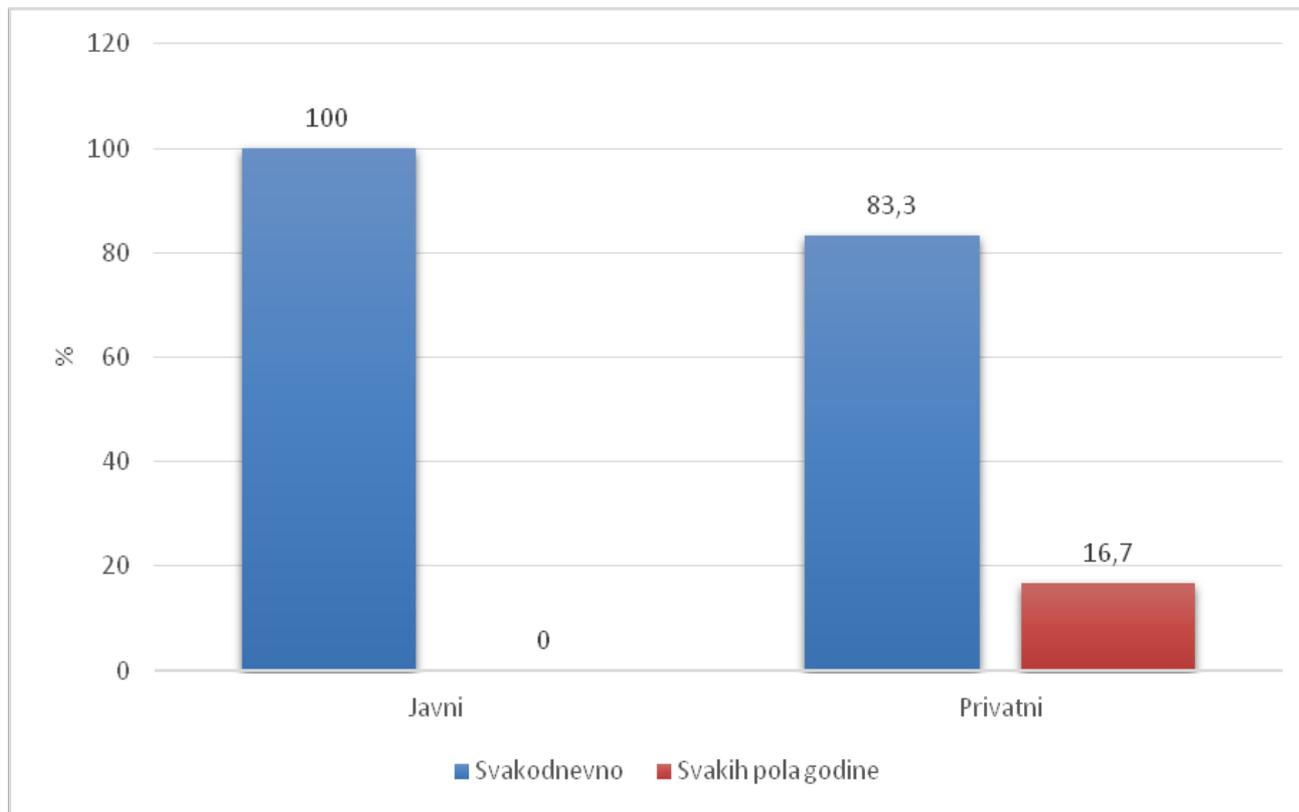

GRAFIKON 19. NAČIN IZVEDBE RADNIH SASTANAKA SA OSOBLJEM USTANOVE

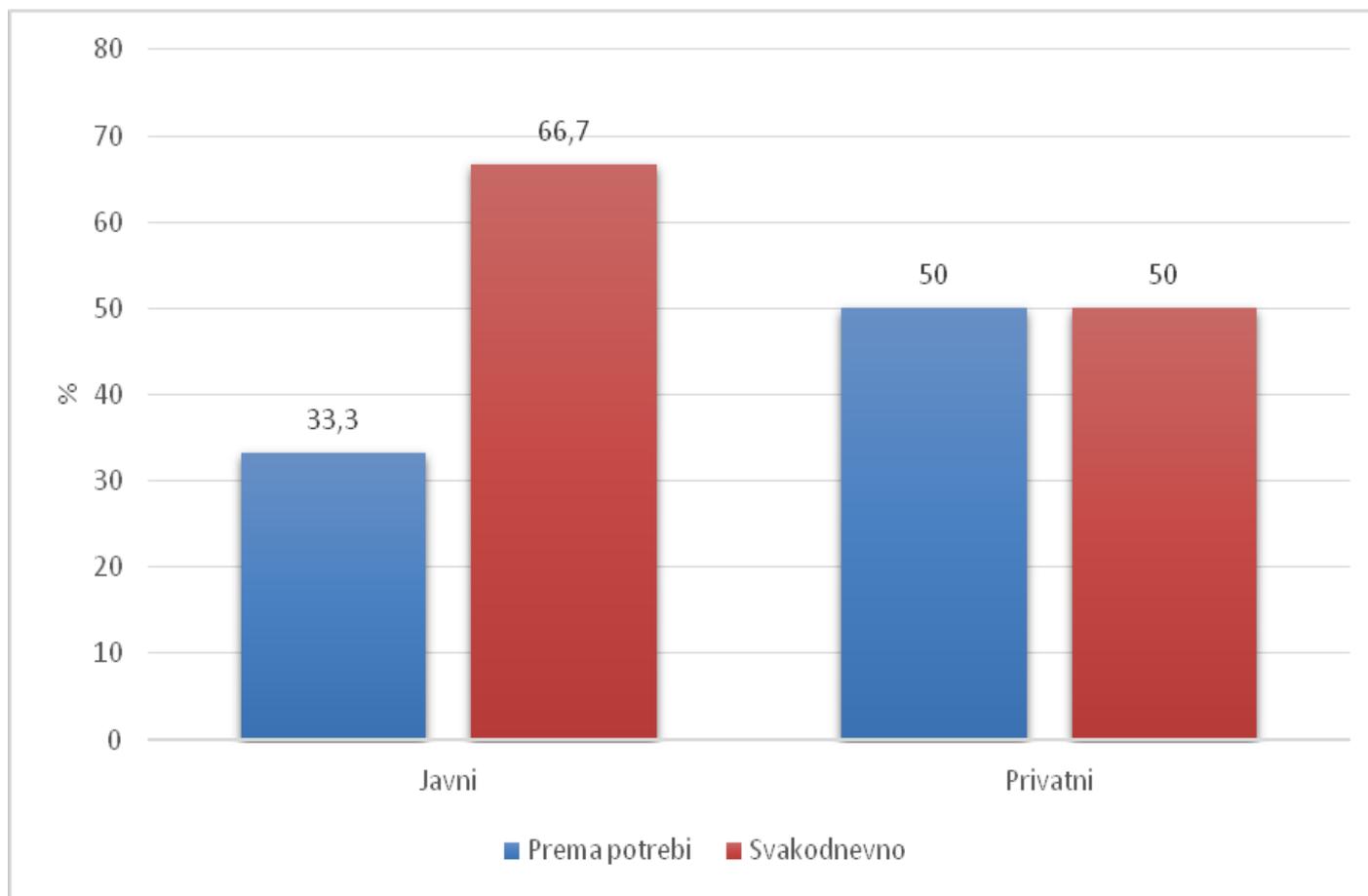

Statistički signifikantno češće u javnim ustanovama najviši rukovodioci svakodnevno imaju sastanke sa osobljem (77,8%) dok u privatnim je to najčešće jedanput mjesečno (50%) ili svakih pola godine (33,3%).

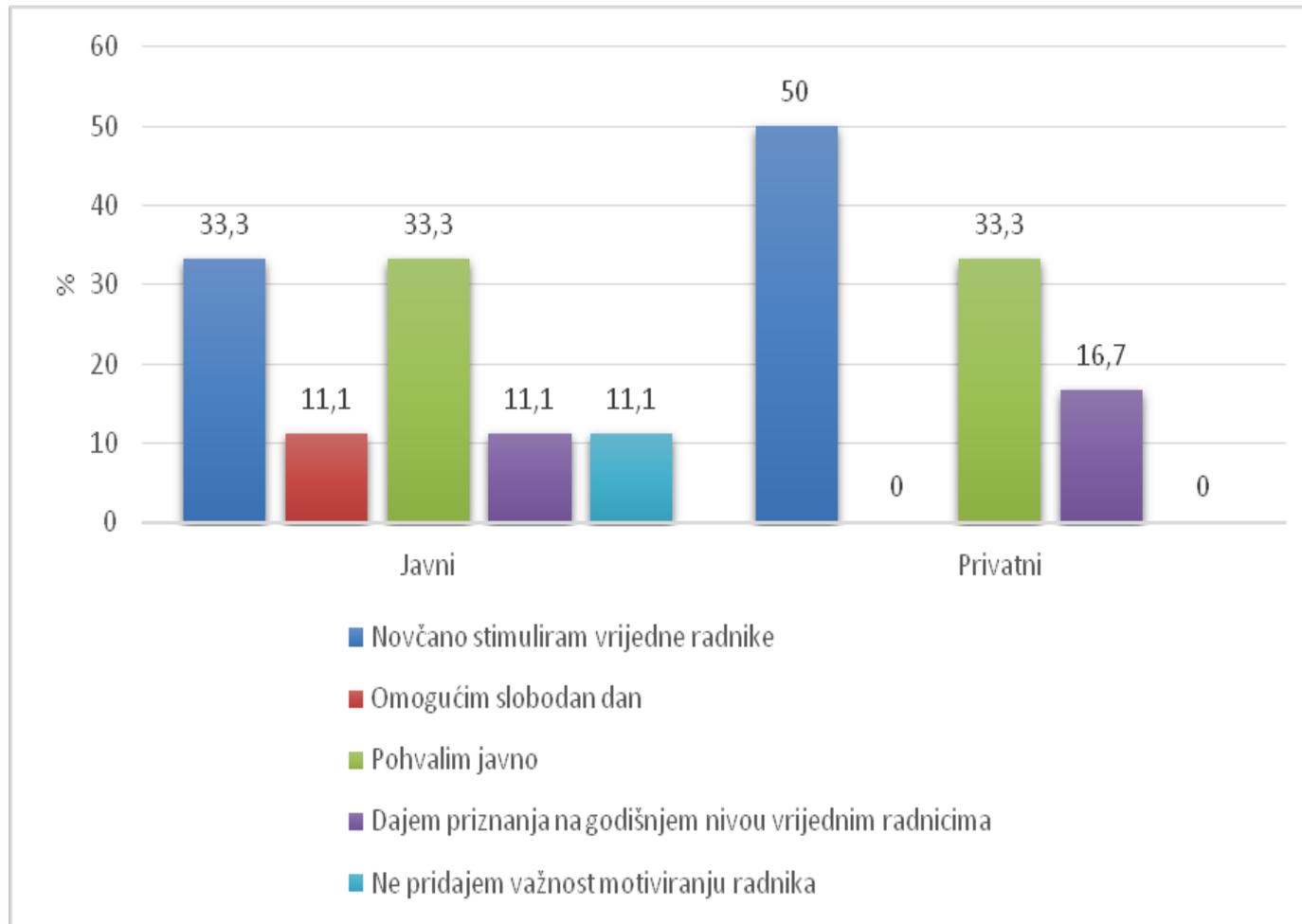
GRAFIKON 20. PRAKSA PROVOĐENJA RADNIH SASTANAKA SA ODGOVORNIM OSOBAMA USTANOVE

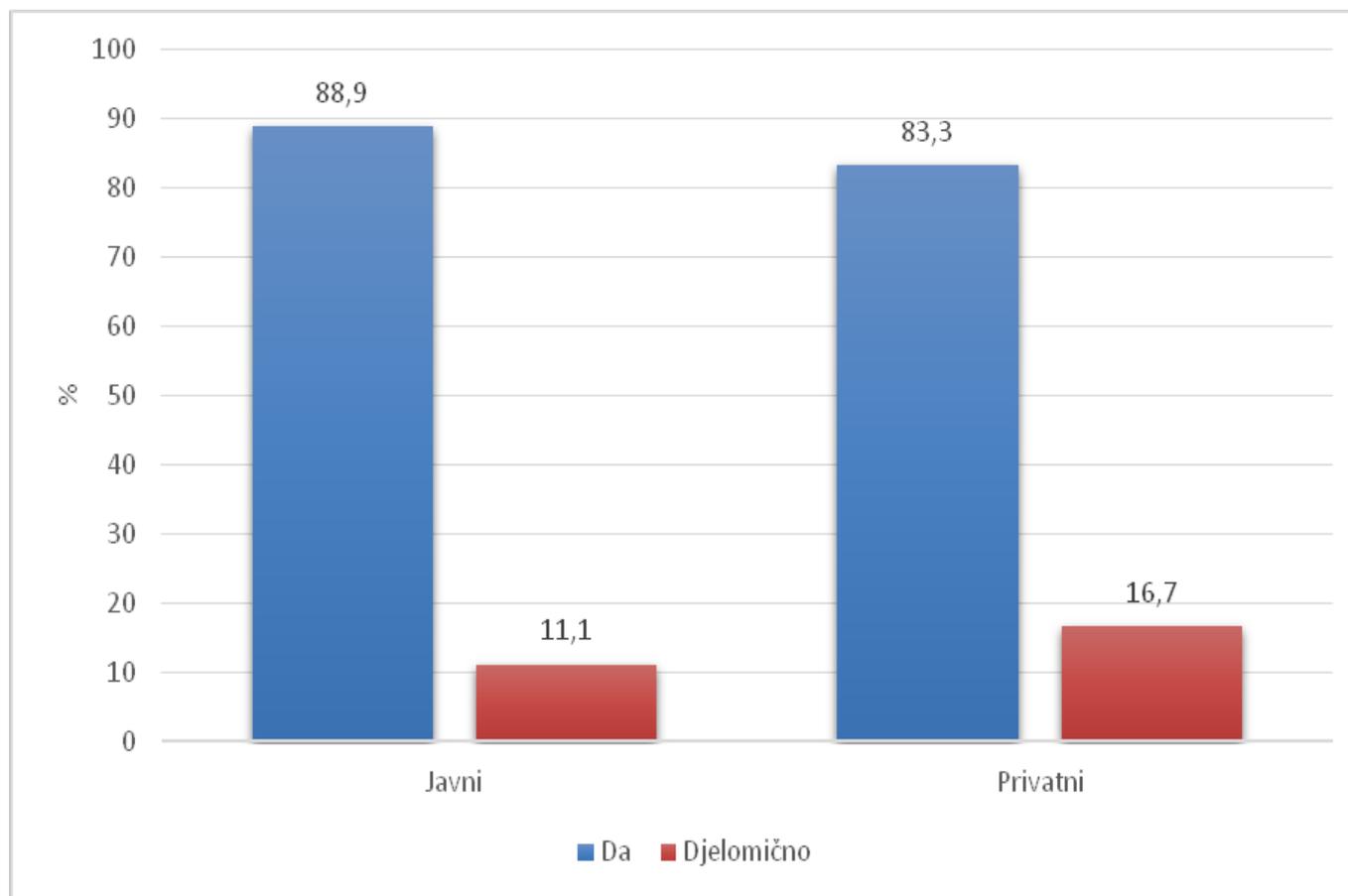
GRAFIKON 21. PRAKSA OBAVLJANJA RAZGOVORA SA KLIJENTIMA

GRAFIKON 22. NAČIN MOTIVIRANJA PODREĐENIH

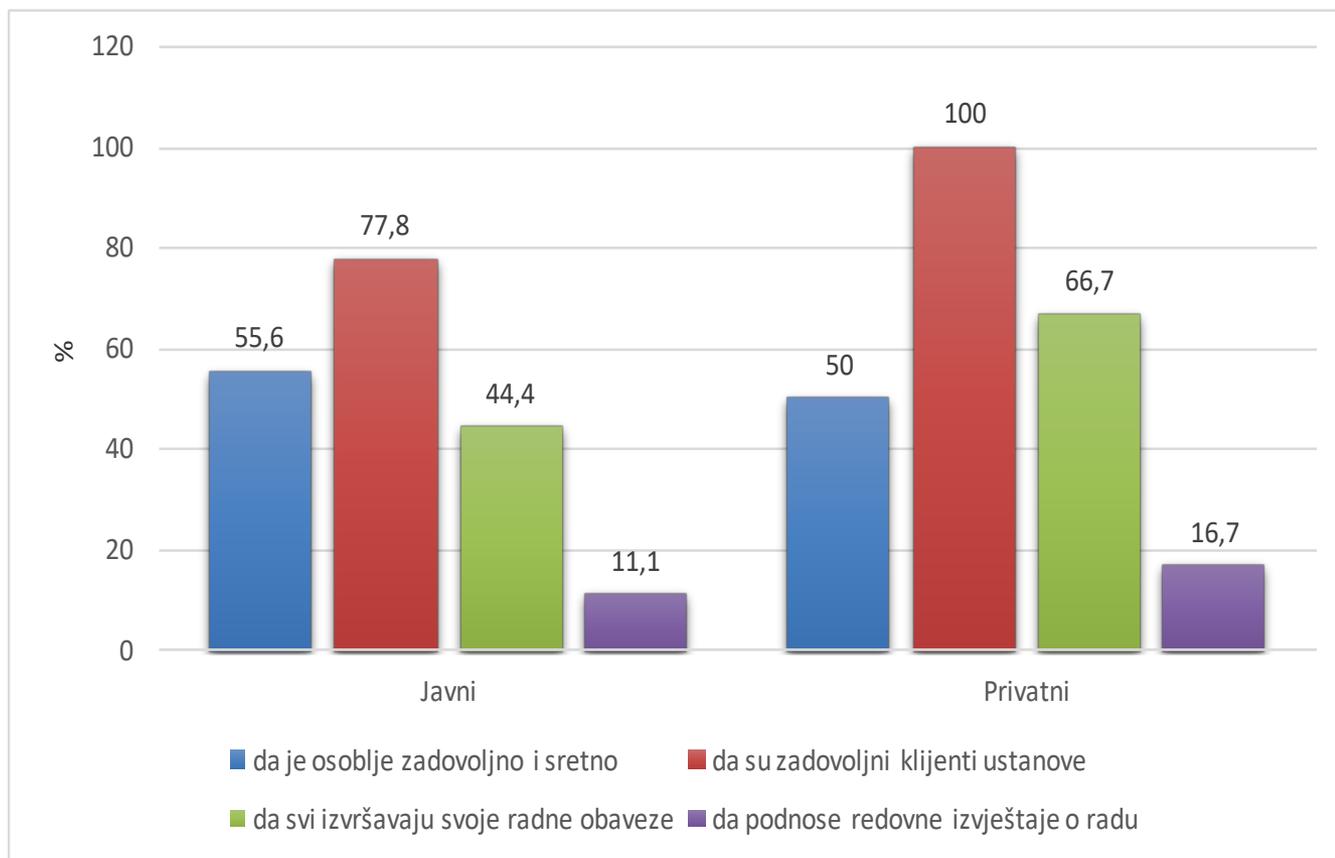
GRAFIKON 23. PRAKSA UVAŽAVANJA MIŠLJENJA SARADNIKA

Svi ispitanici ili u potpunosti ili djelomično uvažavaju mišljenja svojih saradnika.

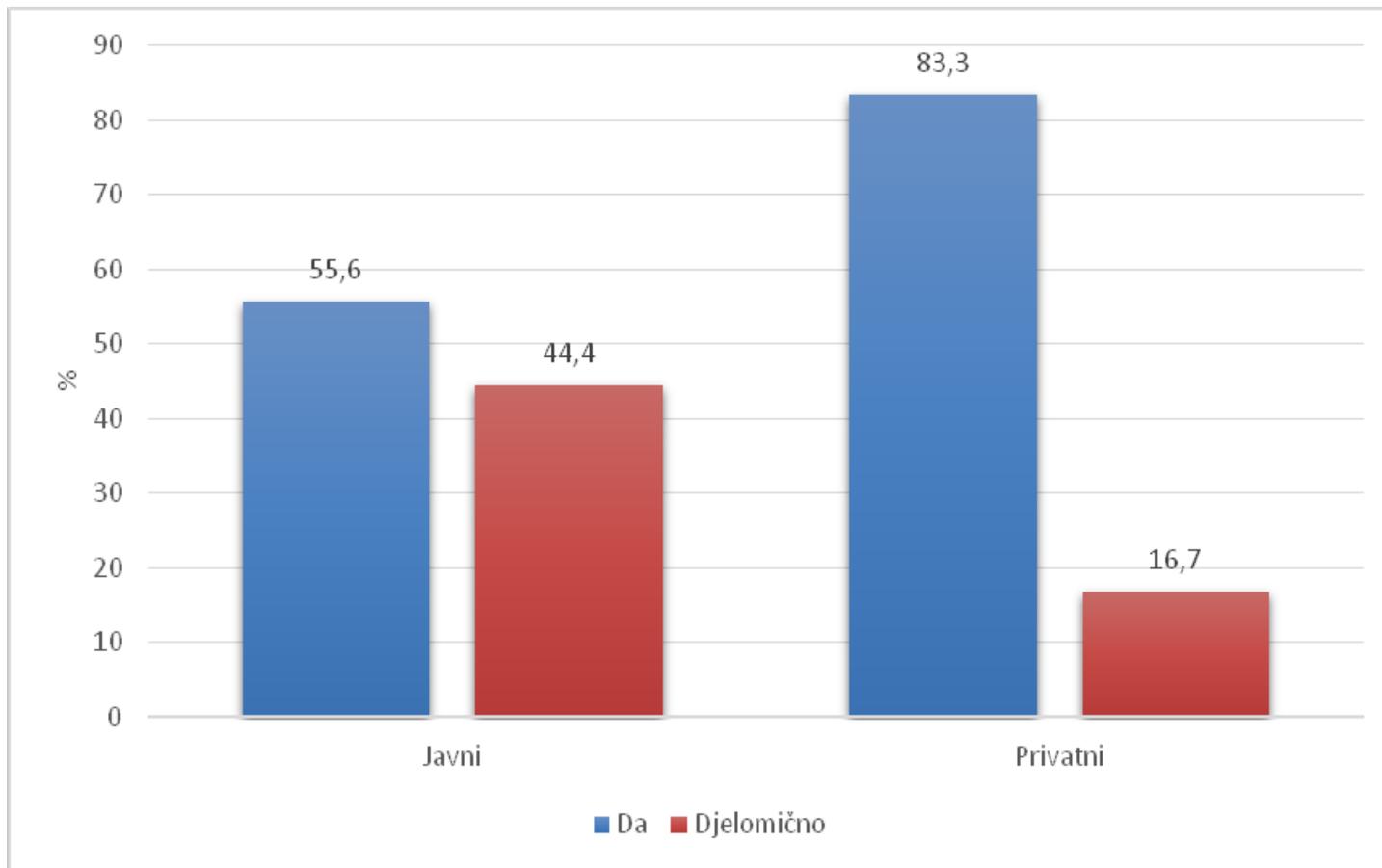
GRAFIKON 24. MIŠLJENJE O UTICAJIMA NA USPJEH I POSLOVANJE

Lideri oba tipa ustanova na prvo mjesto stavljaju zadovoljstvo klijenata i to češće u privatnim ustanovama. Zatim izvršavanje radnih obaveza i zadovoljstvo osoblja te na posljednjem mjestu podnošenje izvještaja o radu.

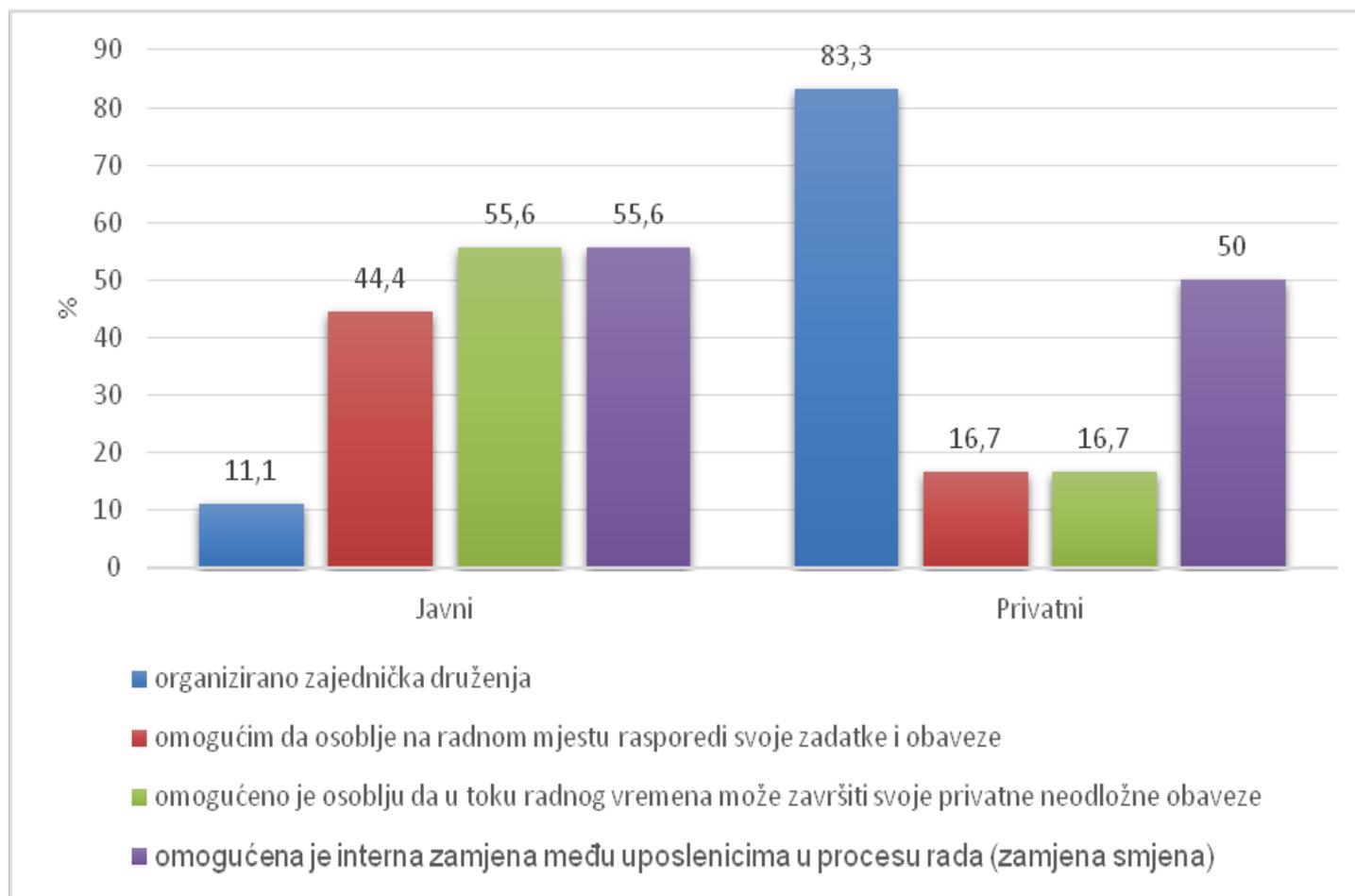
GRAFIKON 25. ZADOVOLJSTVO RADOM PODREĐENIH

Iako bez statistički signifikantne razlike možemo reći da su lideri privatni ustanova češće zadovoljni radom svojih radnika (83,3%) u odnosu na lidere javnih (55,6%).

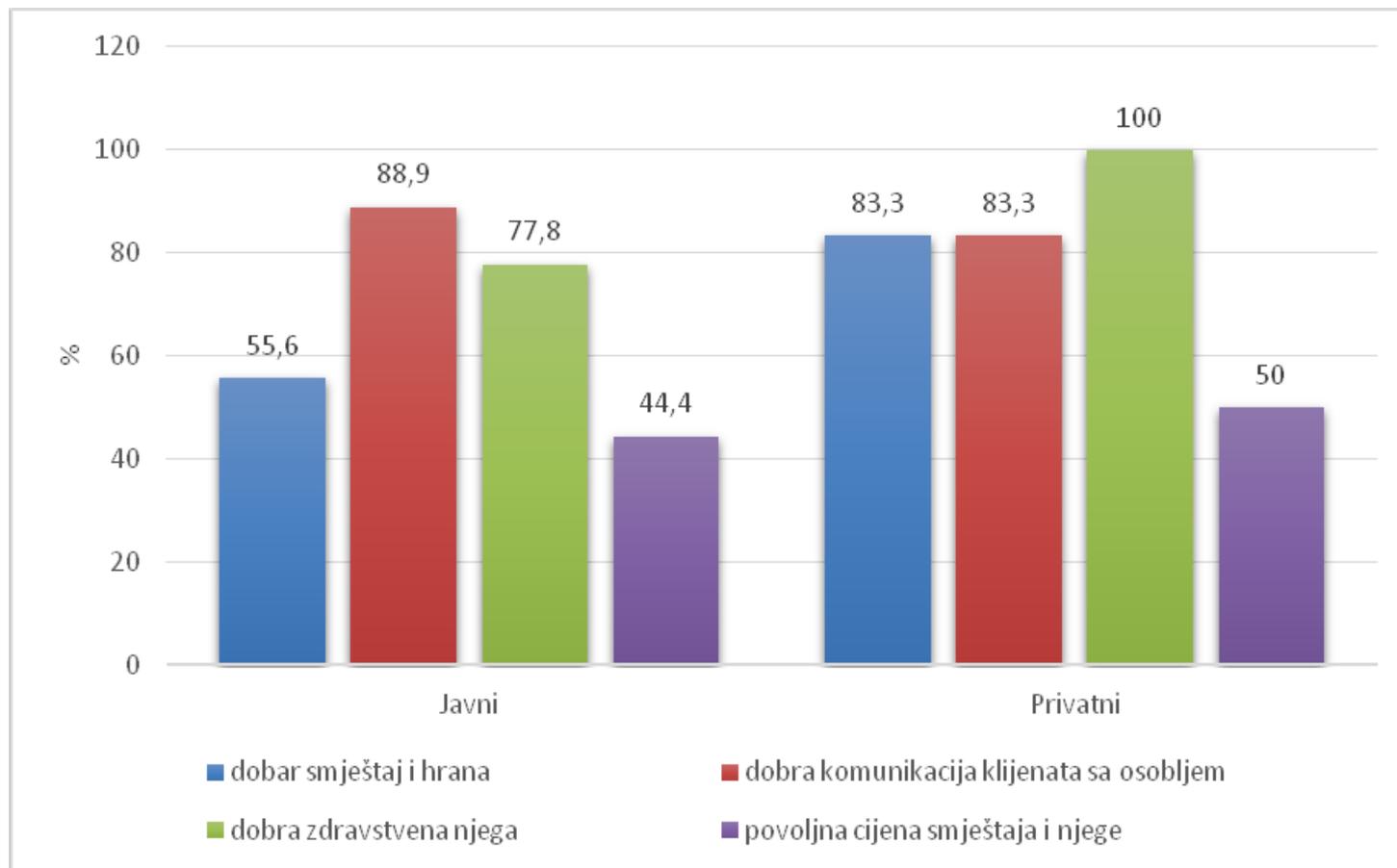
GRAFIKON 26. NAČIN UPRAVLJANJA STRESOM NA POSLU

Jedina statistički signifikantna razlika je u organizaciji zajedničkih druženja kao vidu smanjenja stresa koje je zastupljeno kod 83,3% privatnih te samo 1 ili 11,1% javnih ustanova.

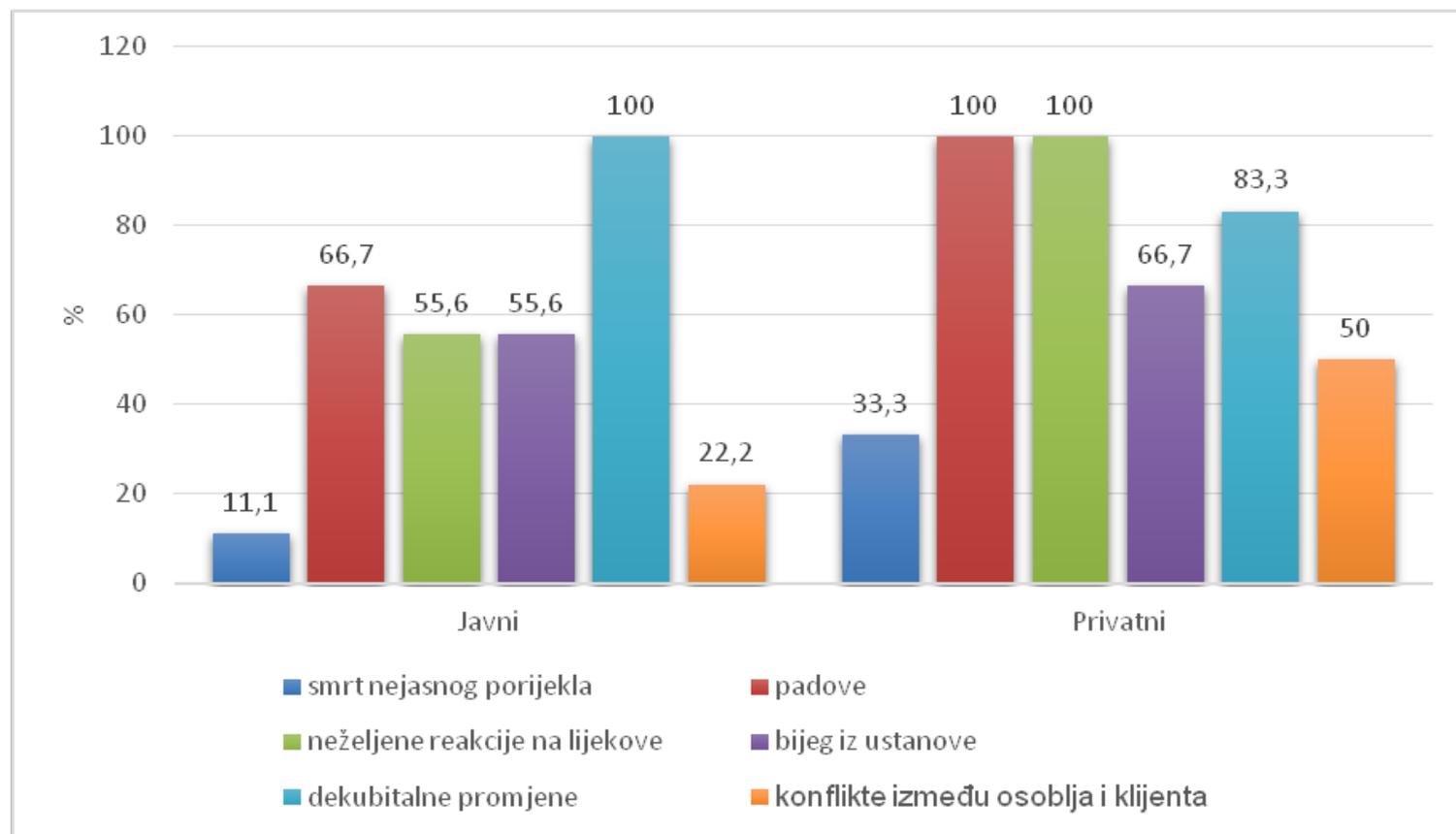
GRAFIKON 27. GLAVNI KRITERIJI ZA ZADOVOLJSTVO KLIJENATA U USTANOVI

Bez razlike između tipova ustanova na prvom mjestu lideri smatraju da je najbitnija dobra komunikacija klijenata i osoblja kao i dobra zdravstvena njega (po 86,7%). Na drugom mjestu dobar smještaj i hrana (66,7%) te na posljednjem mjestu povoljna cijena smještaja i usluge (46,7%)

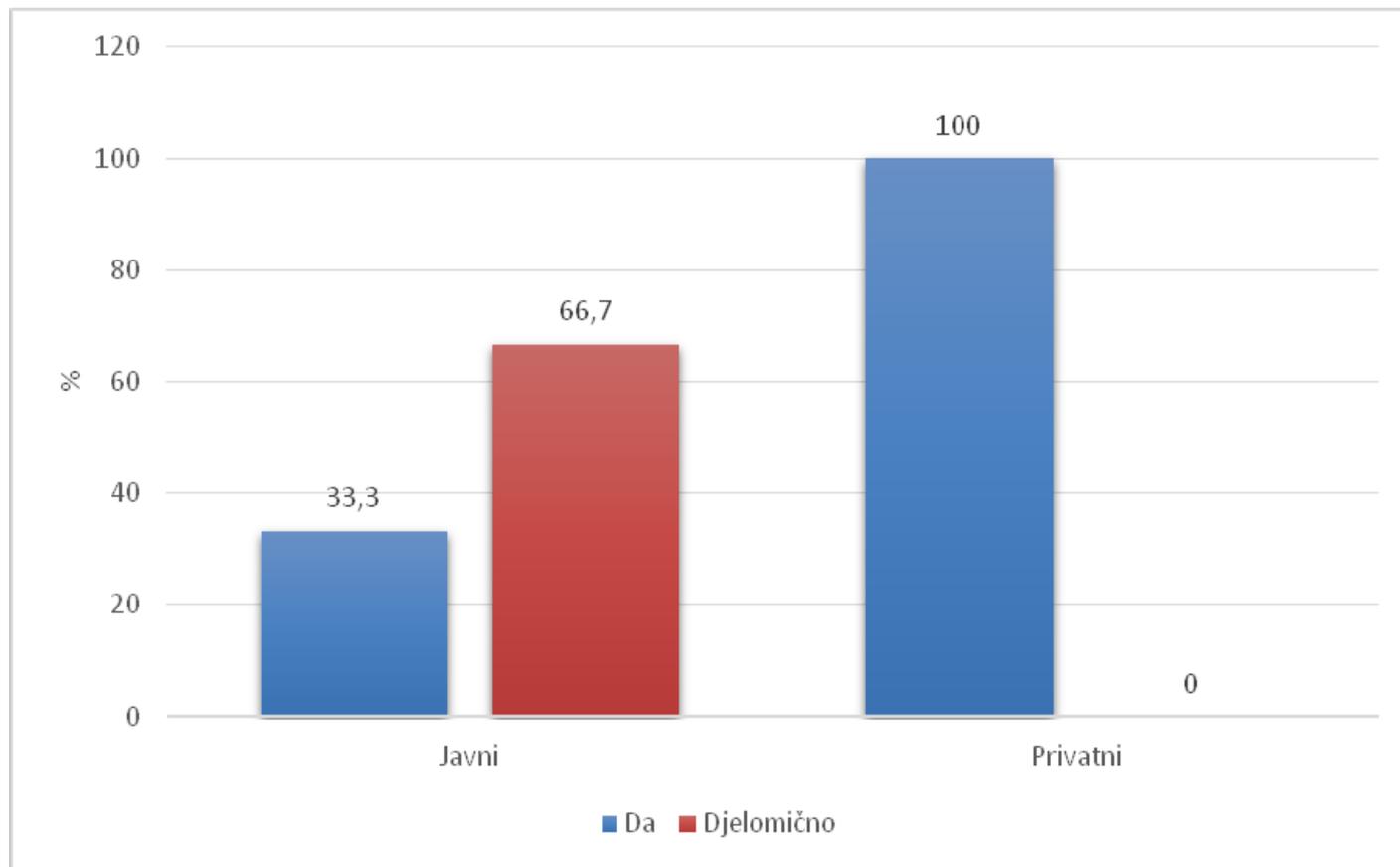
GRAFIKON 28. PRAKSA PRIJAVLJIVANJA NEŽELJENIH DOGAĐAJA I INCIDENATA

Bez signifikantne razlike najčešće se prijavljuju dekubitalne promjene u 93,3% zatim padovi u 80%, neželjene reakcije na lijekove 73,3%, smrt nejasnog porijekla 20,0% i konflikti između osoblja i klijenata 33,3%

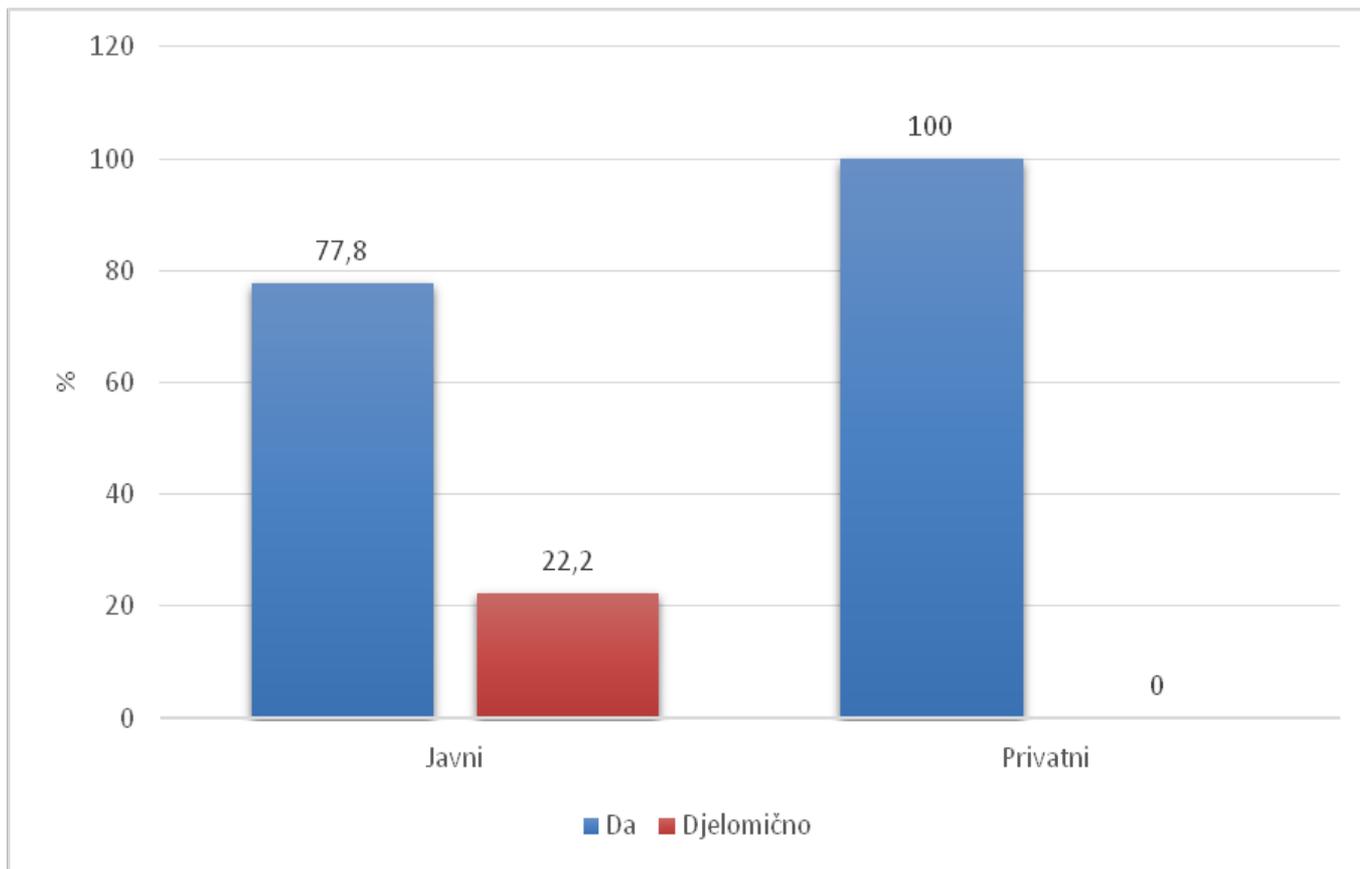
GRAFIKON 29. POSJEDOVANJE ADEKVATNE OPREME ZA NJEGU KLIJENATA

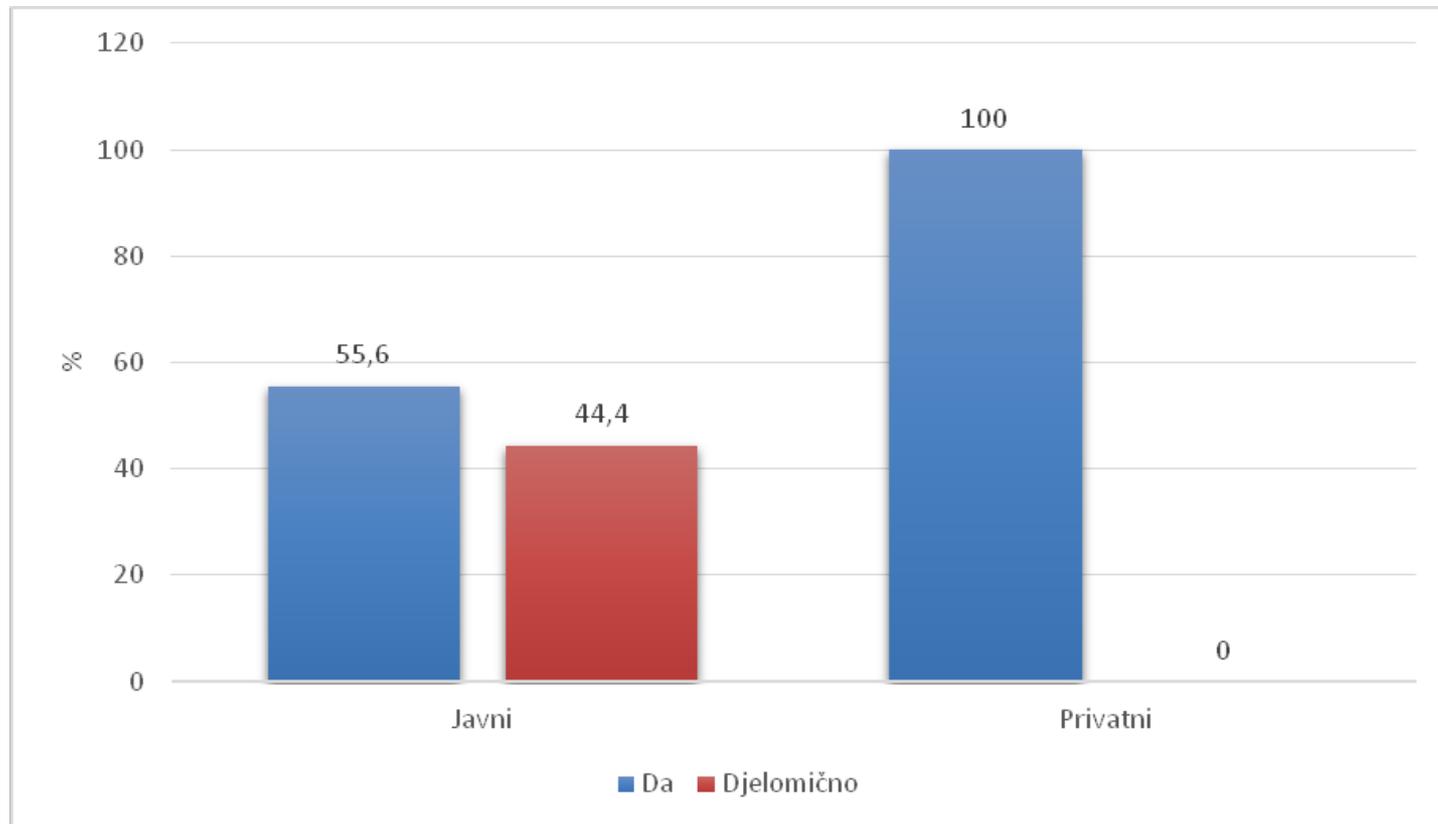
Lideri svih privatnih ustanova izjavljuju da posjeduju adekvatnu opremu za njegu klijenata, dok 6 ili 66,7% lidera javnih ustanova izjavljuje da djelomično posjeduju adekvatnu opremu.

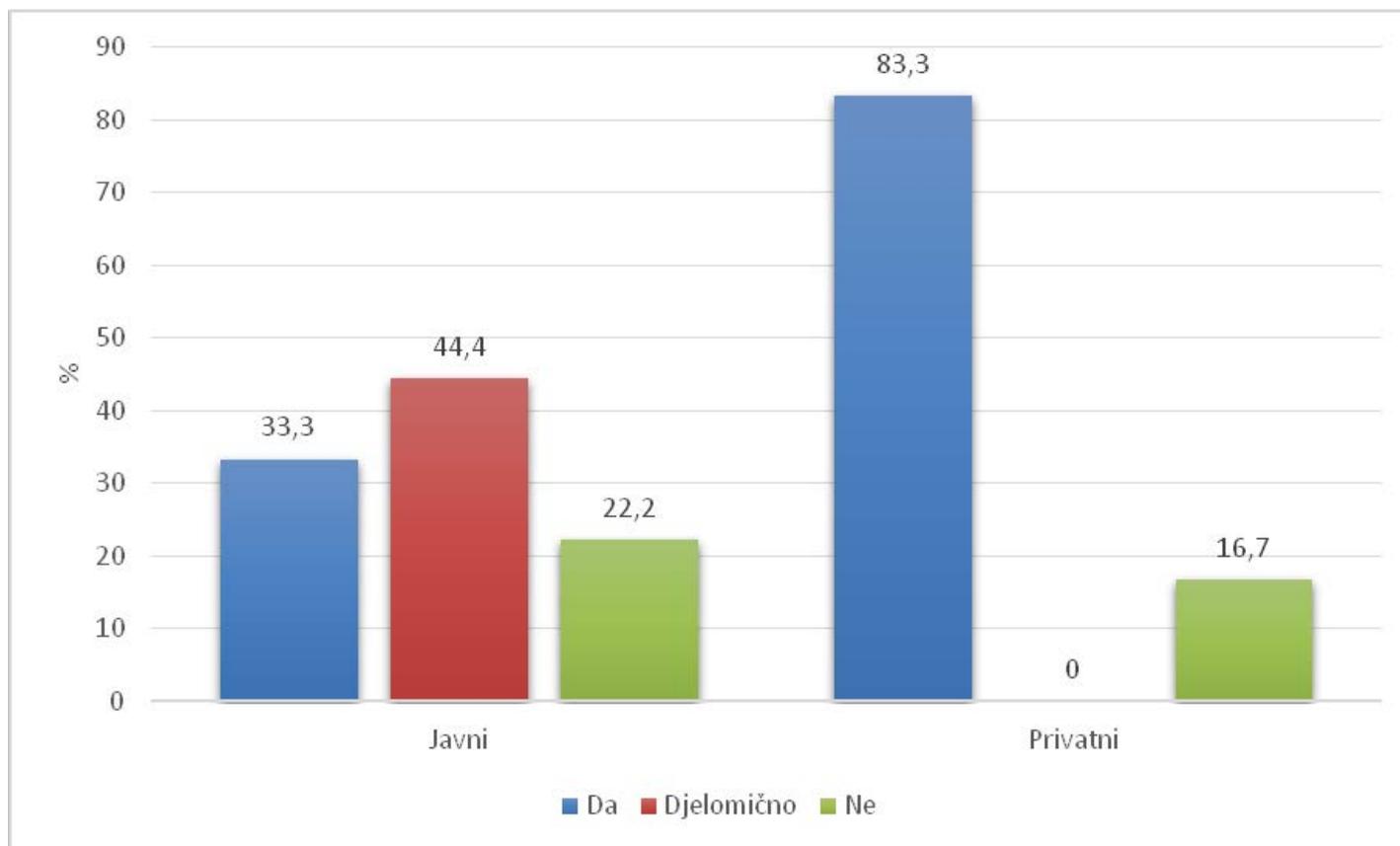
GRAFIKON 30. POSJEDOVANJE PISANIH UPUTSTAVA I PROCEDURA ZA RAD

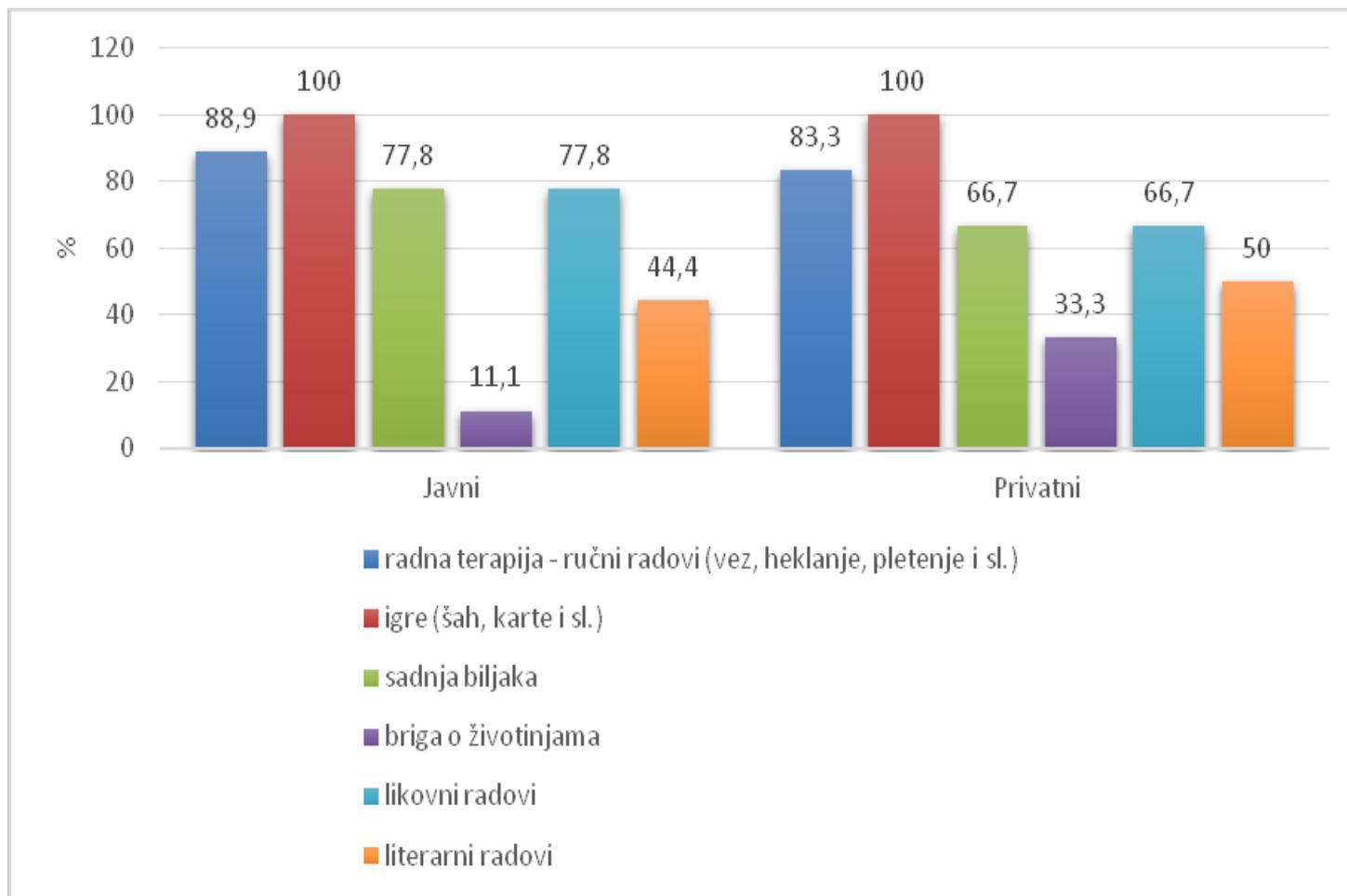
GRAFIKON 31. UPRAVLJANJE SIGURNOSTI U USTANOVI- VANREDNE SITUACIJE

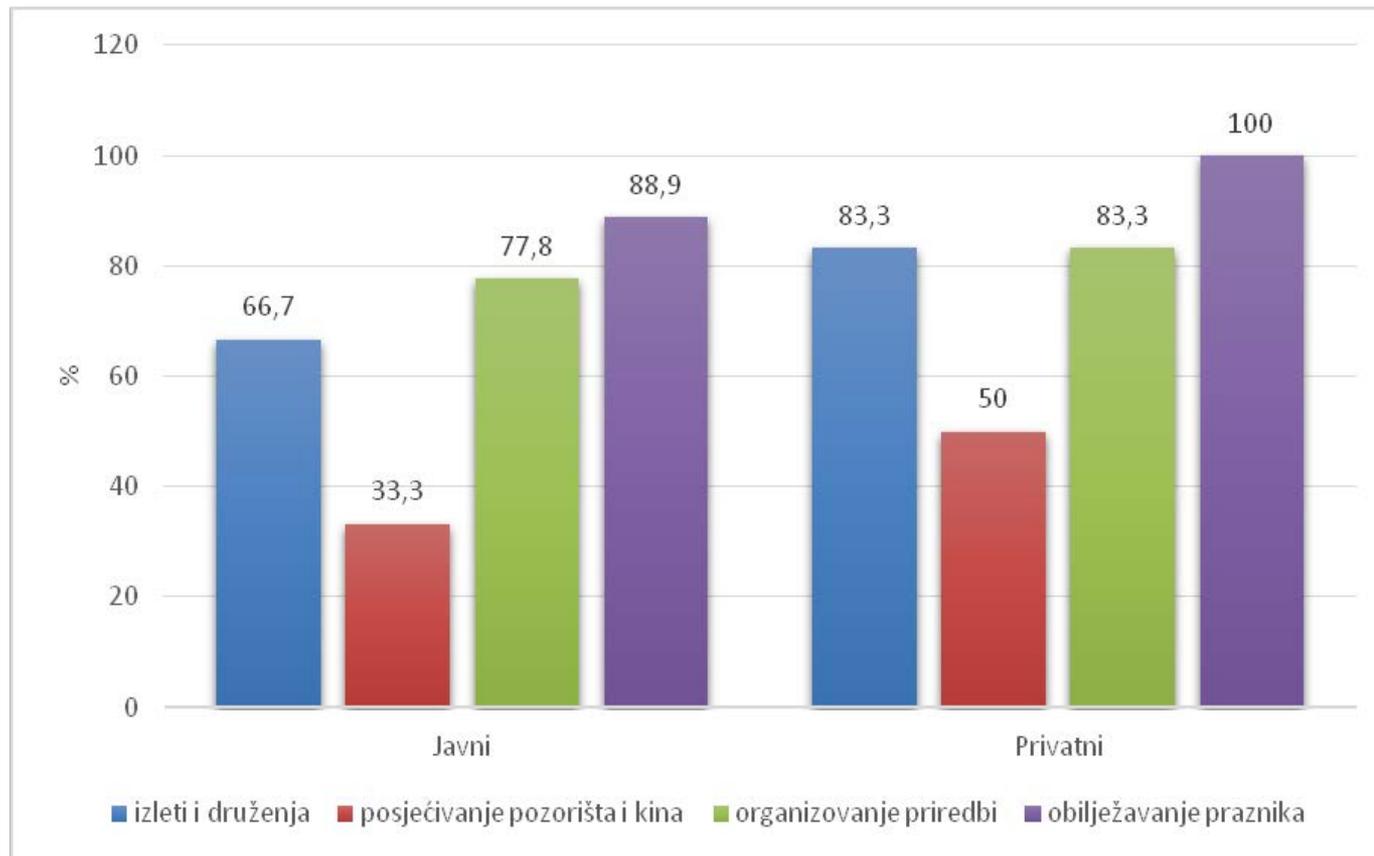
GRAFIKON 32. POSTOJANJE INFORMACIONOG SISTEMA U USTANOVI

GRAFIKON 33. VRSTE OKUPACIONIH AKTIVNOSTI ZA KLIJENTE USTANOVE

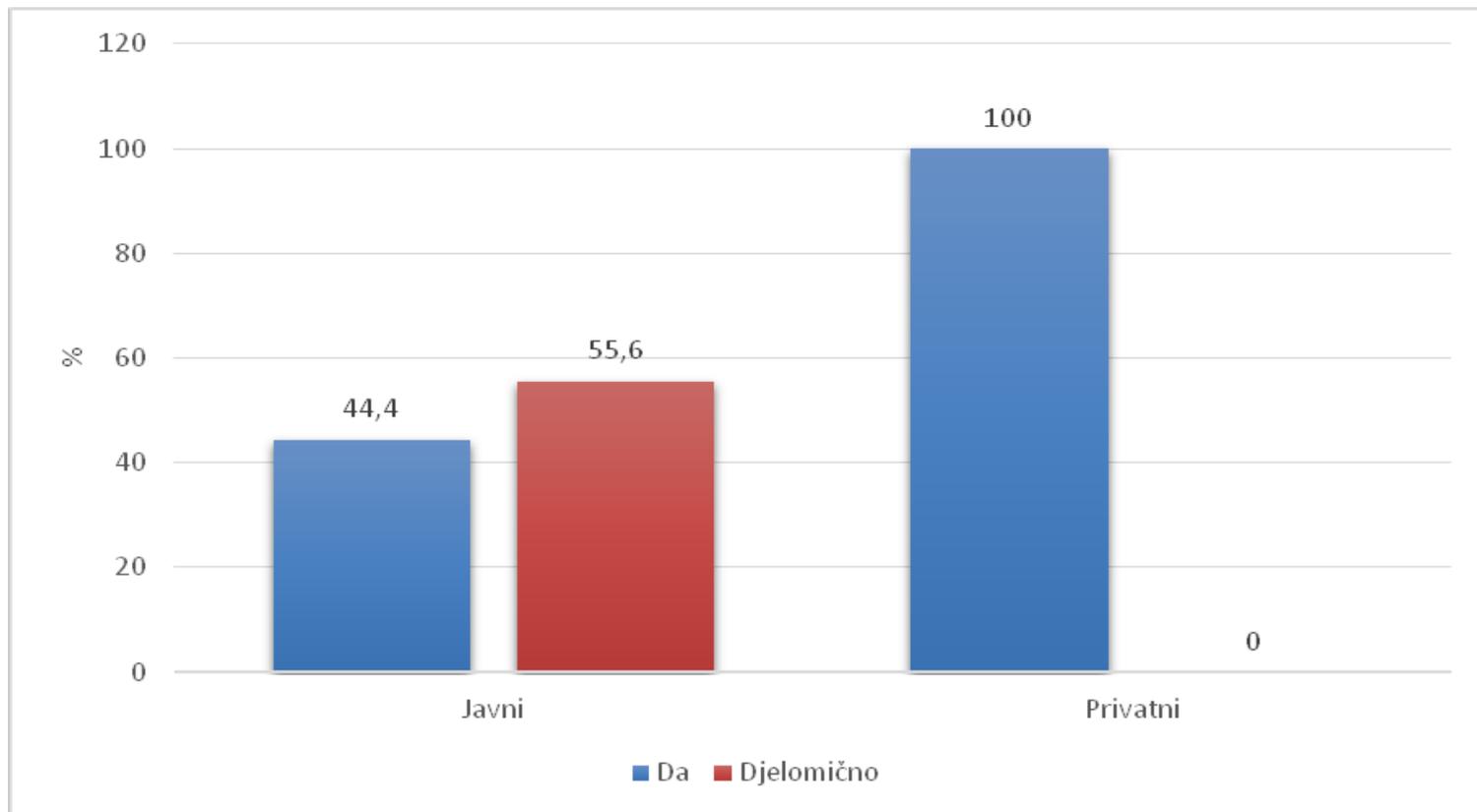
GRAFIKON 34. OBLICI ORGANIZIRANE DRUŠTVENE BRIGE ZA KLIJENTE USTANOVE

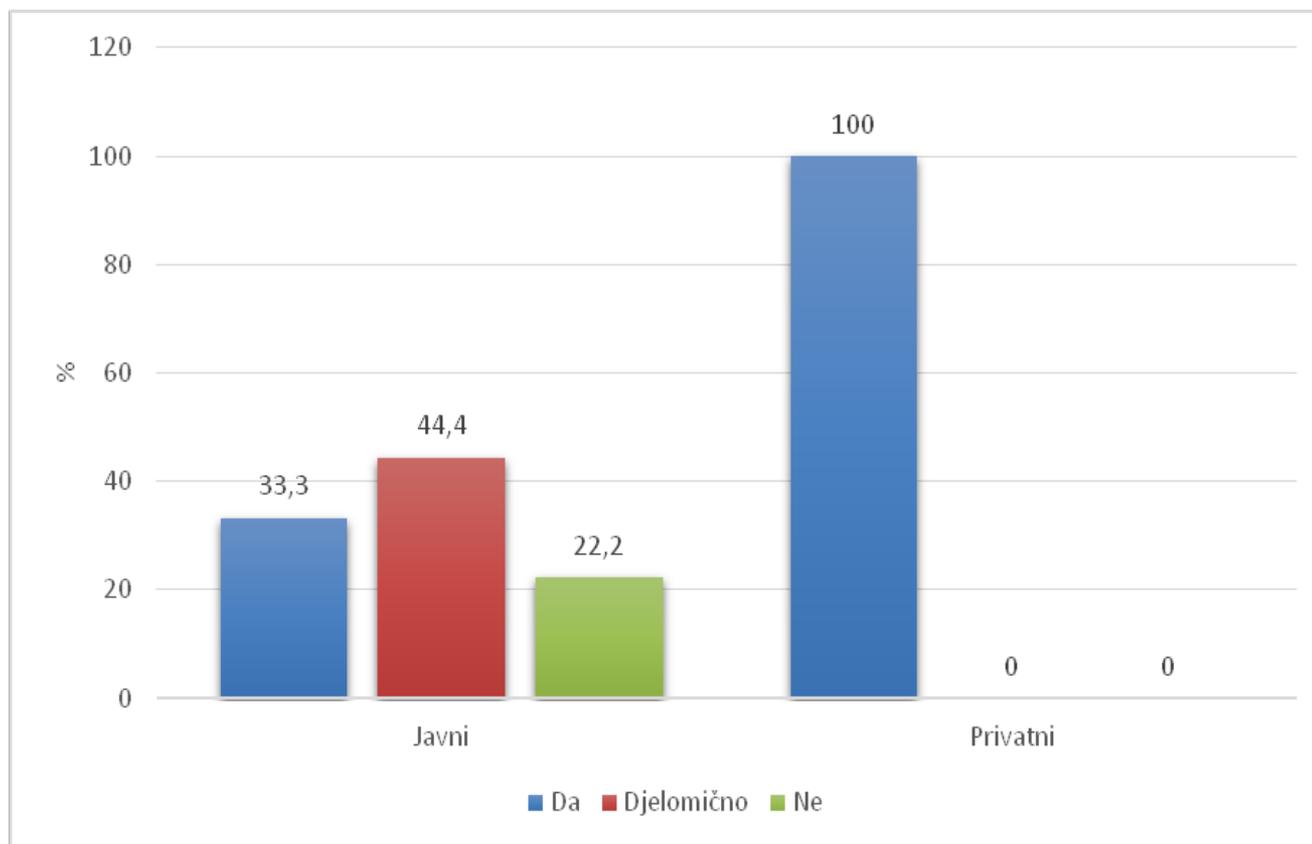
Najčešći oblici organizirane društvene brige su obilježavanje praznika u 93,3%, organizovanje priredbi u 80% te izleti i druženja u 73,3% i to češće u privatnim u odnosu na javne ustanove.

GRAFIKON 35. PRAKSA KORIŠTENJA STANDARDIZIRANE DOKUMENTACIJE ZDRAVSTVENE NJEGE

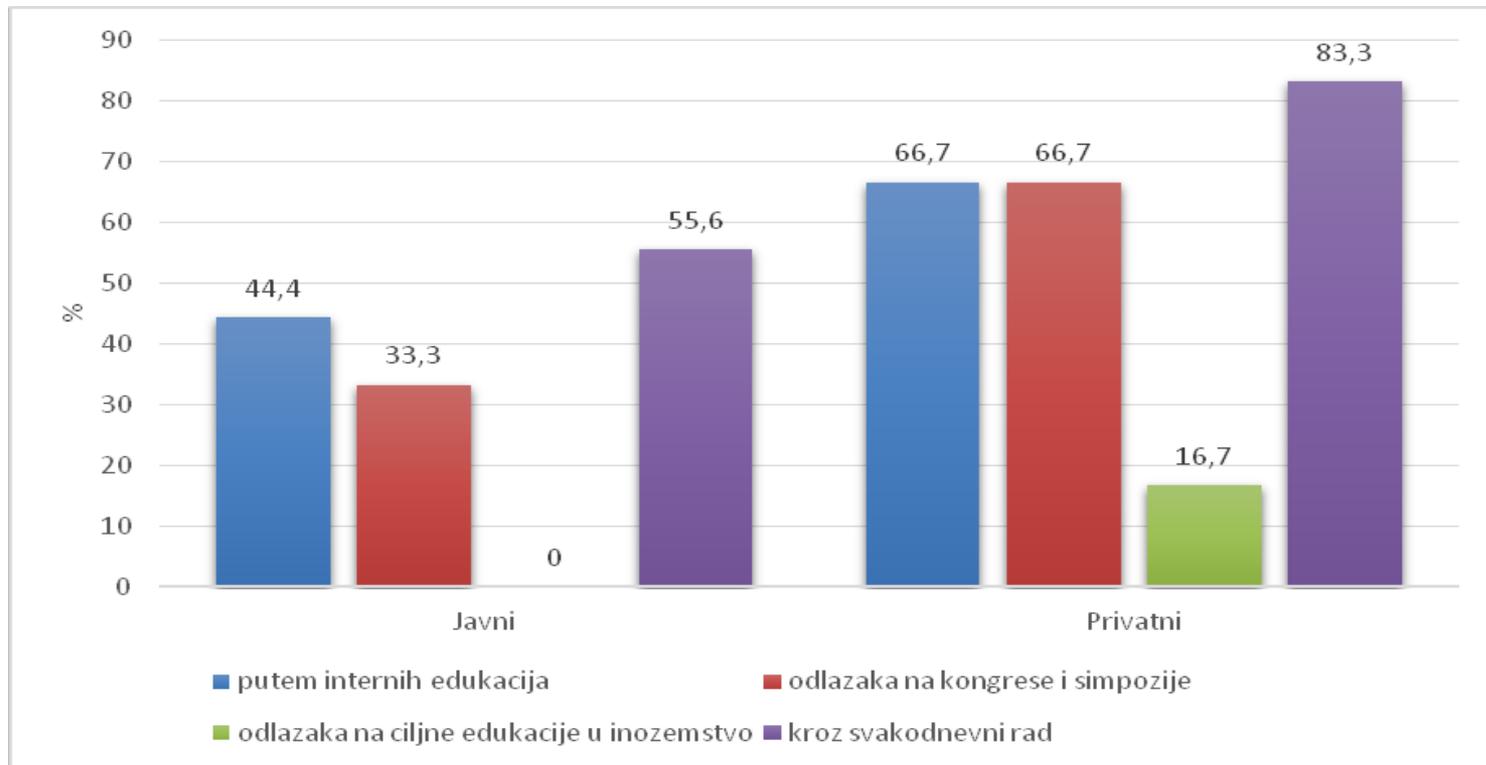
GRAFIKON 36. PODACI O EDUKACIJI UPOSLENIKA

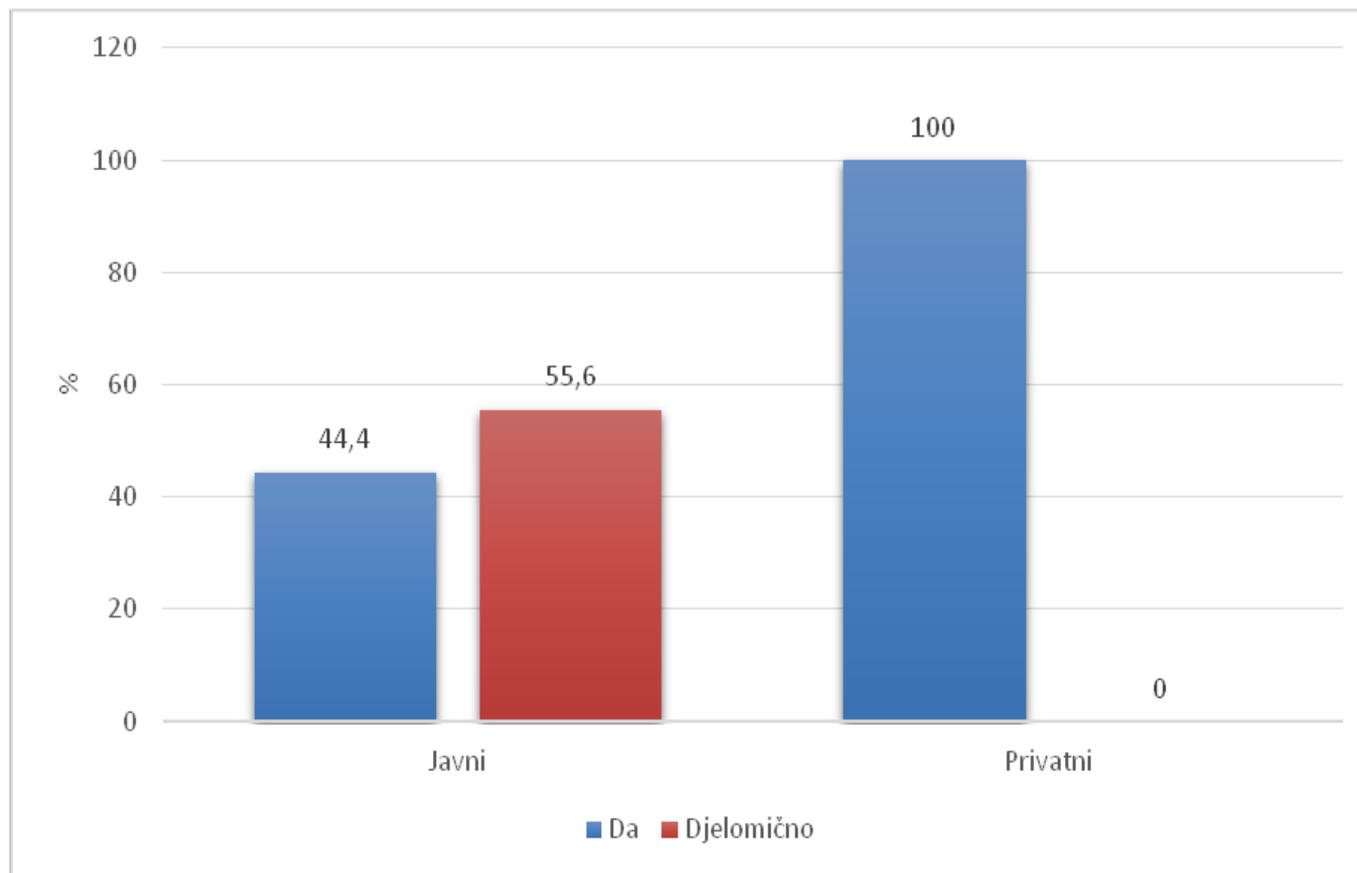
Kontinuirana edukacija osoblja je statistički signifikatno više zastupljena u privatnim ustanovama (100%) u odnosu na 33,3% javnih koje je provode redovno, te 44,4% koju je provode djelomično.

GRAFIKON 37. PODACI O DODATNIM EDUKACIJAMA UPOSLENIKA

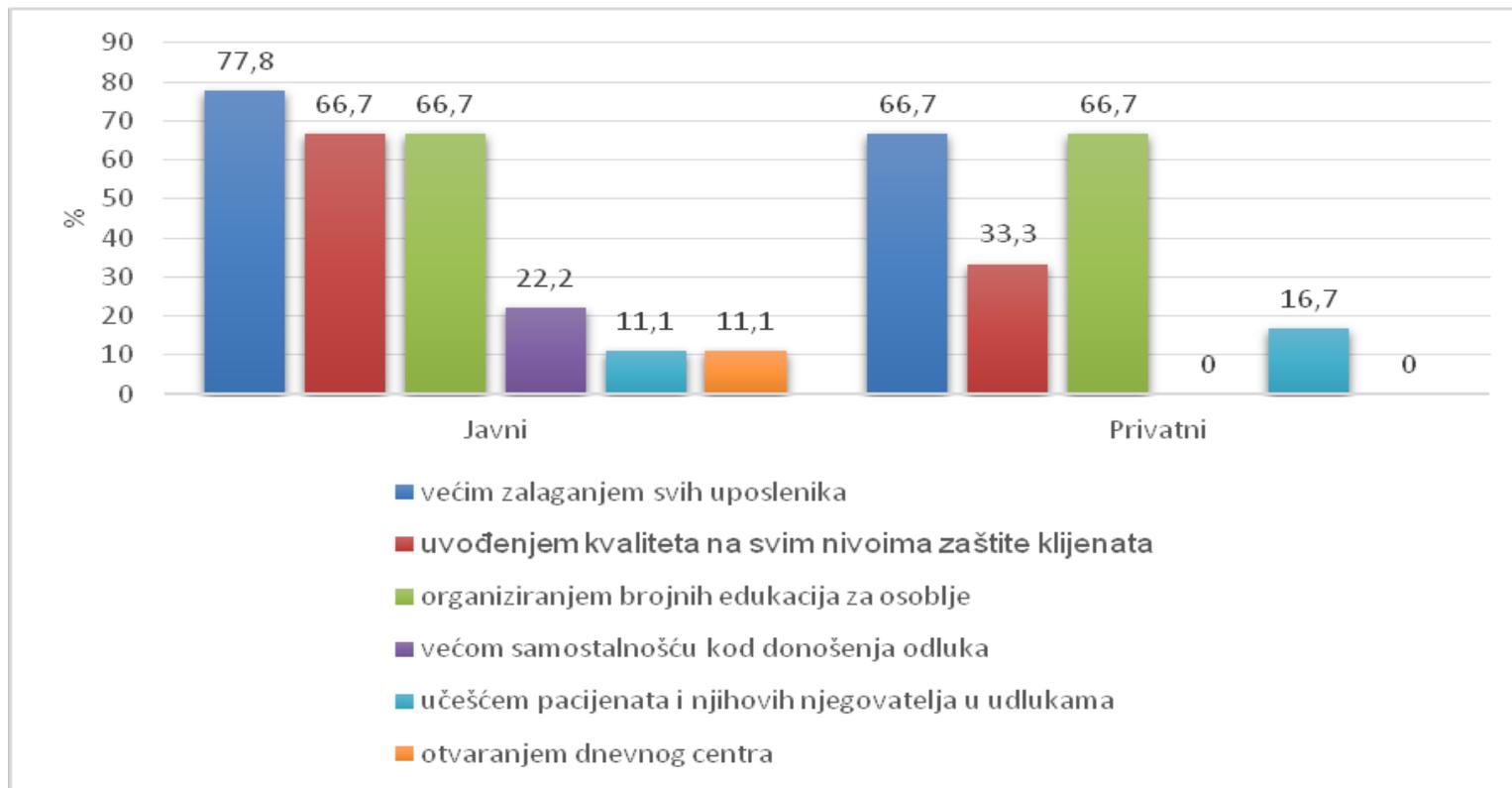
GRAFIKON 38. LIČNI STAV I ZADOVOLJSTVO PRUŽENIM USLUGAMA

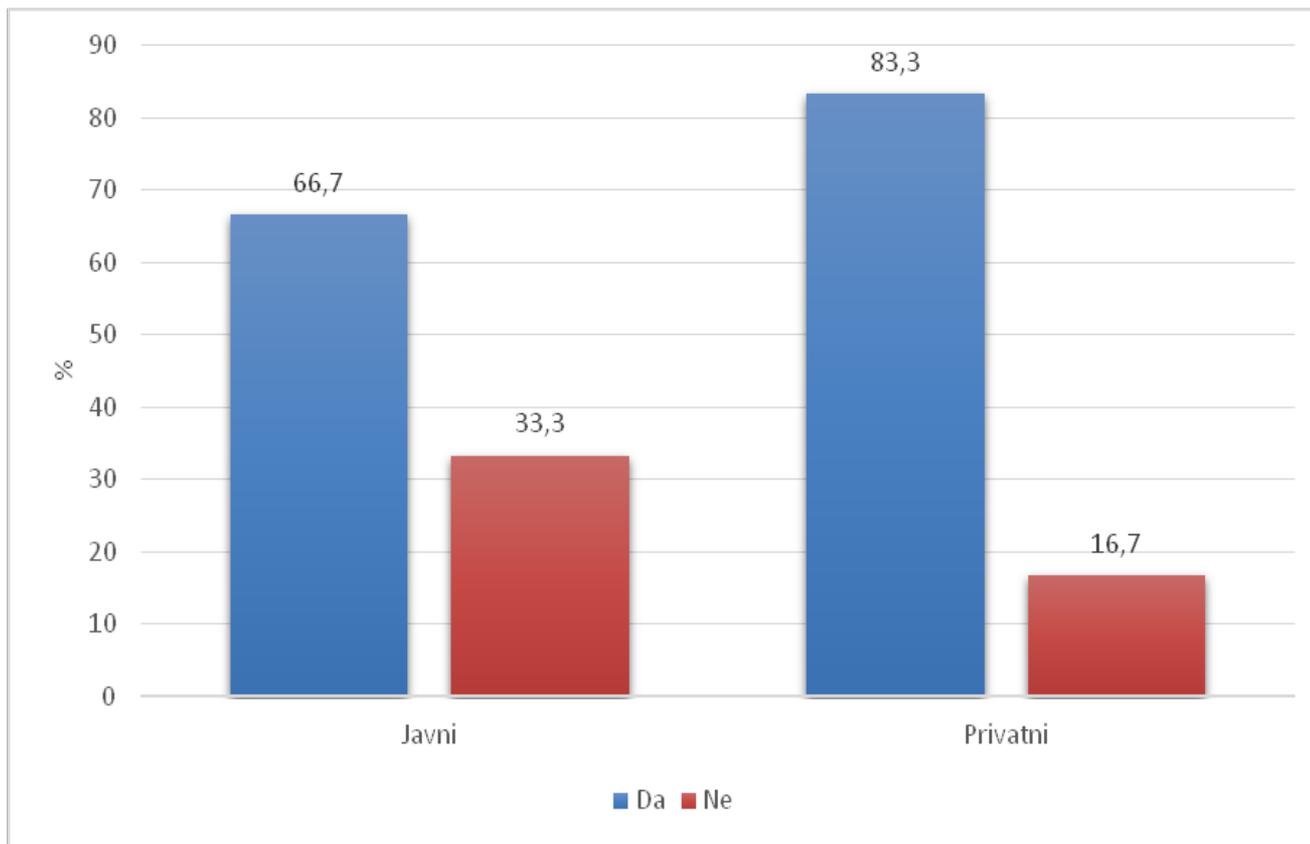
Statistički signifikantno ispitanici iz privatnih ustanova su češće zadovoljni ishodom zdravstvene njege koju pružaju pacijentima.

GRAFIKON 39. PLAN ZA UNAPRJEĐENJE KVALITETA RADA U USTANOVI

GRAFIKON 40. ZADOVOLJSTVO BROJEM UPOSLENIH MEDICINSKIH SESTARA-TEHNIČARA?

Zadovoljstvo radom medisinskih sestara/tehničara je veće u privatnim ustanovama (83,3%) u odnosu na javne (66,7%) ali bez statistički signifikatne razlike između ustanova.

KORELACIONA ANALIZA

- Menadžeri koji imaju pisane procedure češće donose odluke sa drugima
- Menadžeri koji su zadovoljni kvalitetom češće donose odluke sami
- Ustanove koji imaju više VSS medicinskih sestra tehničara češće donose odluke sa drugima
- Menadžeri sa više staža češće provode sastanke, ali manje uvažavanje mišljenja drugih
- Ako se može doći javnim prevozom i ako imaju poslovni etički kodeks češće provode sastanke

VANJSKA OCJENA - IZVIĐANJE

- Dom za stare osobe “Linija života” – orijentiranost na aktivnu participaciju korisnika usluga u svakodnevnim životnim aktivnostima i uključenost lokalne zajednice
- Dom “Vesna Mićanović” Brčko Distrikt- orijentiranost na edukaciju kadrova, zadovoljstvo uposlenika i obezbjeđenje kvaliteta njege i poštivanje standarda.
- Villa Adriana Bihać- orijentiranost na okupacione aktivnosti i aktivnu participaciju korisnika usluga. Razvoj volonterizma.
- Dom “Miran San”- orijentiran na pomoć i podršku svim starijim osobama- socijalne kategorije, zdravstvenu njegu i palijativnu njegu.

ZAKLJUČCI

1. Privatne ustanove za smještaj i njegu starijih osoba zadovoljavaju sve uslove gradnje prema standardima, dostupnije su javnom prevozu, manje su udaljene od bolnice i imaju dostupnijeg ljekara u odnosu na ustanove u javnom sektoru.
2. Javne ustanove imaju veći broj smještajnih kapaciteta, primaju nepokretne bolesnike i pružaju palijativnu njegu umirućim u odnosu na privatne ustanove gdje postoji mogućnost odabira klijenata.
3. Certifikaciju ustanove ima polovina i javnih i privatnih ustanova, međutim privatne ustanove u većem broju posjeduju i koriste standardizirane pisane dokumente kvaliteta i zadovoljavaju u većoj mjeri uslove za postupanje u vanrednim situacijama. Tome doprinosi i posjedovanje internog informacionog sistema.

- U javnim ustanovama dominira autokratski stil vodstva i samostalnog donošenja odluka u odnosu na privatne ustanove u kojima se odluke donose timski, a zadaci delegiraju povjerenim odgovornim licima ustanove.
- Menadžeri privatnih ustanova za smještaj i njegu iskazuju visoko zadovoljstvo radom svojih radnika u odnosu na menadžere u javnom sektoru.
- Privatne javne ustanove posjeduju kompletnu opremu za potrebe smještaja i njege u odnosu na javne ustanove, gdje je opremljenost samo djelimično zadovoljena.
- Kontinuirane edukacije zaposlenika su češće u privatnim ustanovama, te menadžeri istih smatraju da im je to glavni plan za unaprjeđenje kvaliteta uz omogućavanje samostalnosti u donošenju odluka i povećanju kadrovske strukture potrebne za njegu.

PREPORUKE

- Kontinuirane poboljšavanje institucionalnih mehanizama praćenja uslova života starijih osoba, praćenje sprovođenja politika i mjera i ocjena njihovih efekata svakako treba da bude primarni cilj politika za zaštitu zdravlja starijih osoba.
- Potrebno je mijenjati sliku o starijima i starosti i raditi na otklanjanjima stereotipa i diskriminacije na osnovu starosne dobi na svim nivoima i u svim sferama društva.
- Unaprjeđivati kvalitet socijalnih usluga i programa u zajednici.
- Promovisati jačanje hraniteljstva za odrasle tj. porodičnog smještaja odraslih lica, kao oblika vaninstitucionalno pomoći kako bi starije osobe ostale u svom prirodnom porodičnom okruženju. Porodice bi na taj način mogle ostvariti prihode kao profesionalni hranitelji.

- Deinstitutionalizacija i pružanje različitih usluga, koje su manje skupe od bolničkog, odnosno domskog smještaja, predstavljaju moguća rješenja, koja su u većini slučajeva istovremeno i u najboljem interesu starije populacije.
- Neophodno je raditi na promociji aktivnog i zdravog starenja te na programima prevencije i očuvanja zdravlja uopšte.
- Prilagoditi okruženje starijoj populaciji i ukloniti arhitektonske barijere na prilazima u, zdravstvene ustanove, banke i druge javne ustanove
- Raditi na osnaživanju starijih i poticati njihovu participaciju u demokratskim procesima;
- Potencijal starijih osoba treba koristiti kao pokretač inovacija u području rada, unutar porodice i zajednice.

Učešće na konferenciji je dijelom podržao Projekat jačanja sestrinstva u Bosni i Hercegovini sredstvima Vlade Švicarske.

Više o projektu možete saznati na:

